

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO TOIMINTAKERTOMUS 2016

HELSINGFORS STADSMUSEUM | ÅRSREDOVISNING
HELSINKI CITY MUSEUM | ANNUAL REPORT

SISÄLLYS

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO – KESKI-UUDENMAAN MAAKUNTAMUSEO	3	Yhteistyö	24
Toiminta-ajatus, visio ja arvot	3	Museokauppa ja tilavuokraus	25
Museon organisaatio	4	Kuvapalvelut	25
Helsingin kaupunginmuseon toimipisteet	4	JULKAISUTOIMINTA	25
HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO	5	KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN JA RAKENNUSSUOJELU	26
Museonjohtajan vuosikatsaus	5	Maankäytön suunnittelu Helsingissä	27
Museidirektörens årsöversikt	9	Korjausrakentaminen ja kunnostus Helsingissä	27
Museum Director's annual report	11	Kulttuuriympäristön vaaliminen maakunnassa	27
Tuottavuus, tehokkuus ja taloudellisuus	12	Kulttuuriympäristön vaalimiseen ja tutkimukseen liittyvät työryhmät	28
Näyttely- ja verkkokävijät sekä muut asiakkaat	12	Arkeologia	28
Viestintä ja markkinointi	13	ALUEELLINEN MUSEOTYÖ	29
Asiakastytytyväisyys	14	NYKYDOKUMENTOINTI	29
KOKOELMAT	14	KANSAINVÄLINEN TOIMINTA	29
Kokoelmien kartuttaminen ja poistot	14	HENKILÖSTÖ	30
Yksityisiä lahjoituksia ja ostoja	16	Vakinaisen henkilöstön määrä yksiköittäin ja nimikkeittäin	30
Virastojen ja yhdistysten lahjoituksia	17	Työhyvinvointi ja osaamisen kehittäminen	30
Kokoelmanhallintajärjestelmä, kokoelmien digitointi ja avoin data	17	Vapaaehtoistyö museotoiminnassa	31
Tallennustyönjako	18	YMPÄRISTÖTAVOITTEET	32
Kokoelmien hoito ja konservointi	18	TOIMITILAT	32
Kuvalaitos ja digitointi	18	MÄÄRÄ- JA TALOUSTAVOITTEET	33
Kirjasto	18	KAUPUNGINMUSEON JOHTOKUNTA 2016	34
NÄYTTELYTOIMINTA	19	LAHOITTAJAT 2016	34
Helsingin kaupunginmuseo	19	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON YSTÄVÄT RY	35
Hakasalmen huvila	22		
Ruiskumestarin talo	23		
Ratikkamuseo	23		
Työväenasuntomuseo	23		
Näyttelykävijät	23		
YLEISÖPALVELUT	23		
Museoiden aukioloajat	23		
Museo oppimisympäristönä	23		
Hyvinvointipalvelut	23		

KANSIKUVA

Uusi kaupunginmuseo avattiin 13.–14.5.2016 peräti 24 tunnin avajaistapahtumalla. Katariinan-kadulla oli karnevaalitunnelmaa ennen ovien avautumista.

PÄRMBILD

Det nya stadsmuseet öppnades 13–14.5.2016 med ett invignings-evenemang som varade i hela 24 timmar. På Katrinegatan var det karnevalsstämning innan dörrarna öppnades.

COVER

The new City Museum was opened on 13–14 May 2016 in a 24 hour opening event. A carnival spirit prevailed in Katariinankatu moments before the doors were opened.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO – KESKI-UUDENMAAN MAAKUNTAMUSEO

TOIMINTA-AJATUS, VISIO JA ARVOT

Toiminta-ajatus

Helsingin kaupunginmuseumo tallentaa ja vaalii Helsingin kaupungin alueen henkistä ja aineellista perintöä sekä kulttuuriympäristöä. Kaupunginmuseumossa kävijä kohtaa kaupungin historian valot ja varjot ja voi ammentaa juuriinsa sekä kulttuuritaustansa liittyvää tietoa ja elämyksiä hyvinvointinsa lisäämiseksi.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseona Helsingin kaupunginmuseumo tukee paikallismuseoiden työtä ja toimii kulttuuriympäristön asiantuntijana alueellaan.

Kaupunginmuseumon arvot

merkitsevät, että kaupunginmuseumo

- **vaalii kulttuuriperintöä** – on Helsingin historian tietopankki
- **on asiakaslähtöinen** – tekee asiakkailleen Helsingin historiaa tunnetuksi ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet ja toiveet

- **on oikeudenmukainen** – kohtelee asiakkaitaan tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti, arvostaa heitä ja on yhteistyökykyinen
- **on taloudellinen** – käyttää museon aineellisia ja henkisiä resursseja järkevästi ja suunnitelmallisesti parhaan tuloksen saavuttamiseksi
- **on asiantuntija** – kouluttaa ja kehittää henkilöstöään monipuolisesti ja tasapuolisesti
- **ja että kaupunginmuseumon henkilöstö** sitoutuu noudattamaan museoalan kansainvälisiä eettisiä sääntöjä, sitoutuu ja motivoituu työhönsä, on valmis uudistumaan ja uudistamaan, toimii vastuuntuntoisesti, arvostaa työvereitaan ja omaa työpaikkaansa sekä hyväksyy erilaisuuden henkilöstössä

VISIO 2018 JA STRATEGISET PAINOPISTEET

TEHDÄÄN YHDESSÄ!

AINEISTOT AVOIMIKSI

VAPAAEHTOISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

KAUPUNKILAISTEN VAIKUTUS-
MAHDOLLISUUKSIEN LISÄÄMINEN

VAHVISTAMME
MONIARVOISTA
HELSINKIÄ

MUSEO VAIKUTTAAJA
ON LAAJASTI LÄSNÄ
SEINIENSÄ ULKOPUOLELLA

VALMIUS TASAVERTAISIIN
JA MERKITYKSELLISIIN
KOHTAAMISIIN IHMISTEN KANSSA

NOPEAMMIN REAGOIVA MUSEO

AJATTELEMME
ASIAKASTA

PALVELUKOKONAISUUDEN
KIRKASTAMINEN
- UUSI KAUPUNGINMUSEO
LIPPULAIVANA

PALVELUOSAAMISEN JA
AJATTELUN VAHVISTAMINEN

TALOUDEN VAHVISTAMINEN

PALVELUJEN TUOTTAMINEN
YHDESSÄ STRATEGISTEN
KUMPPANIEKIN KANSSA

JOKAISELLA ON
MAHDOLLISUUS
RAKASTUA HELSINKIIN

MUSEON ORGANISAATIO

Museo valmisti vuonna 2015 uuden organisaatio-rakenteen, joka pystyi paremmin vastaamaan uudistuneista palveluista. Sitä ei kuitenkaan voitu panna sellaisenaan täytäntöön vuoden 2016 alussa

käynnistyneen koko kaupungin johtamisjärjestelmäuudistuksen vuoksi. Niinpä loppukevällä 2016 otettiin käyttöön tilapäinen organisaatio, joka oli voimassa vuoden 2016 loppuun saakka.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON TOIMIPISTEET

Helsingin kaupunki perusti 1906 muinaismuistolautakunnan, jonka tehtävänä oli valokuvaamalla ja aitoja dokumentteja keräämällä tallettaa voimakkaan kasvun johdosta muuttuvaa ja lopullisesti katoavaa Helsinkiä.

Helsingin kaupunginmuseo perustettiin 13.6.1911 jatkamaan muinaismuistolautakunnan työtä. Museon kokoelmien perustaksi tulivat raatihuoneen kunnallishistorialliset esineet, kenraali Otto Furuheimin 1880-luvulla kaupungin "tulevalle museolle" testamenttaama taidekokoelma sekä lautakunnan runsaan tuhannen kuvan kokoelma. Helsingin kaupunginmuseo on toiminut Keski-Uudenmaan maakuntamuseona vuodesta 1981.

- Ensimmäinen näyttely avattiin 15.12.1912 Hakasalmen huvilassa.
- Tuomarinkylän museo avattiin 8.4.1962 Tuomarinkylän kartanon päärakennuksessa ja suljettiin 17.11.2013 osana tuottavuus- ja tilansäästöohjelmaa
- Kuva-arkisto siirtyi Hakasalmen huvilasta vuonna 1974 Fabianinkatu 9–11:een.
- Kaupunginmuseon hallinto, esineiden vastaanotto, konservointi ja tutkimus siirtyivät 1978 Dagmarinkatu 6:een.
- Ruiskumestarin talo Kristianinkatu 12:ssa avattiin 10.9.1980.
- Työväenasuntomuseo Kirstinkuja 4:ssä avattiin 12.6.1989.
- Kuva-arkisto siirtyi Fabianinkatu 9–11:stä Dagmarinkatu 6:een 1991.
- Lastenmuseo avattiin Tuomarinkylän kartanon sivurakennuksessa 7.11.1992 ja suljettiin 15.1.2011

osana kaupungin palveluverkkokarsintaa.

- Raitoliikennemuseo Töölönkatu 51 A:ssa avattiin 21.10.1993.
- Kaupunginmuseon hallinto, kuva-arkisto, esineiden vastaanotto, konservointi ja tutkimus siirtyivät 1994 Sofiankatu 4:ään.
- Sederholmin talo Aleksanterinkatu 16–18:ssa avattiin 23.5.1995.
- Aika-näyttely ja Museokauppa avattiin 13.3.1996 Sofiankatu 4:ssä.
- Katumuseo avattiin 18.12.1998 Sofiankadulla ja lopetettiin vuoden 2011 alussa.
- Koulumuseo avattiin 8.4.2000 Kalevankatu 39–43:ssa ja suljettiin 31.12.2010 osana kaupungin palveluverkkokarsintaa.
- Voimalamuseo avattiin 10.5.2000 Vanhassakaupungissa ja suljettiin 31.8.2010 osana kaupungin palveluverkkokarsintaa.
- Ruskeasuon, Junatien ja Tunnelin kokoelmatiloja korvaaviksi tilapäistiloiksi saatiin Malmin, Honkanummen ja Hyrylän kokoelmakeskukset sekä Harkkorautantien verstaasit vuosina 2005, 2006 ja 2007.
- Lasten kaupunki avattiin Sederholmin talossa 21.11.2012.
- Sofiankatu 4:stä luovuttiin ja uusi kaupunginmuseo avattiin Aleksanterinkatu 16:ssa 13.5.2016.
- Yhteiseen kokoelmakeskukseen Vantaan Turva-laaksoon muutettiin Malmin ja Honkanummen kokoelmakeskuksista ja Harkkorautantien verstaalta vuonna 2016.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

MUSEONJOHTAJAN VUOSIKATSAUS

Vuosi 2016 oli kaupunginmuseolle monin tavoin historiallinen ja ennätyksellinen. Vuosia valmisteltu uusi kaupunginmuseo valmistui ja museo muutti Sofiankadulta uuteen lippulaivaan Senaatintorin kulmalle. Uusi museo avattiin 13.5. täyden vuorokauden kestäneellä avajaistapahtumalla. Kokonaisen uudenlaisen museokonseptin toteuttaminen ja museon palveluiden uudelleen ajattelu oli valtava kehitysponnistus, jonka tavoitteena oli synnyttää kaupungin historialliseen sydämeen helposti lähestyttävä, tunteita herättävä ja erottuva museo yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Suunnitteluvuosien aikana pyrittiin palvelumuotoilun ja kokeilujen avulla kasvattamaan asiakasymmärrystä ja kaupunkilaisten osallisuutta sekä juurruttamaan ne museon uusiin toimintatapoihin. Museo panosti konseptin pohjalta asiakastiloihin, markkinointiin ja viestintään ja otti käyttöön uuden, kiitetyn visuaalisen identiteetin. Mediajulkisuus oli ennennäkemätöntä ulkomaisia viestimiä myöten.

Museon onnistuneen lanseerauksen, kaupunkilaisten osallisuuden ja sosiaalisen median hyödyntämisen kautta tavoitimme uusia yleisöjä. Menestys yllätti: ensimmäisen vuoden tavoitteena ollut 200 000 kävijää kertyi jo neljässä kuukaudessa. Uudessa kaupunginmuseossa kävi vuonna 2016 kaikkiaan yli 315 000 vierasta, kolmanneksi eniten kaikista Suomen museoista heti Ateneumin ja Kiasman jälkeen – siitä huolimatta, että ennen juhannusta iskenyt rankkasade aiheutti mittavan vesivahingon ja museon sulkemisen viikoksi.

Odotettu hetki: museonjohtaja Tiina Merisalo leikkasi nauhan uuden kaupunginmuseon ovelle 13.5.2016 klo 17.

En stund man väntat på: museidirektör Tiina Merisalo klippte ett band utanför det nya stadsmuseets dörr den 13 maj 2016 kl. 17.

The moment we have been waiting for: Museum Director Tiina Merisalo cut the ribbon at the City Museum door on 13 May 2017 at 5 p.m.

Osa tiloista oli heinäkuun kiinni, ja korjaus vaikutti museon toimintaan loppuvuoden.

Uudistunut museo noteerattiin myös ulkomailla. Se oli ehdolla parhaaksi uudeksi eurooppalaiseksi museoksi Leading Culture Destinations -kilpailussa. Helsingin vammaisneuvosto palkitsi museon saavutettavuudesta ja lisäksi museon Lasten kaupunki valittiin Helsingin lapsiystävällisimmäksi paikaksi. Museon lanseerauskampanja pääsi arvostetun ja kovatasoisen markkinointiviestintäkilpailun Effie Awardsin lyhyelle listalle kahdessa sarjassa.

Kävijät, kiittävä palaute ja korkea asiakastyytyväisyys ovat silti suurin palkinto työstä, ja tavoitteena ollut kutsuvan ja perinteistä museokäsitystä haastavan museon luominen näyttää toteutuneen. Museon tunnettuus ja näkyvyys ovat nousseet aivan uudelle tasolle.

Museon asiakaslähtöinen suunnittelu ja konseptointi ovat herättäneet kiinnostusta myös museo- ja kulttuurialan toimijoissa, ja museota onkin esitelty sekä paikan päällä että seminaareissa lukuisille kotimaisille ja ulkomaisille ammattilaisryhmille. Uusi tapa toimia ja kehittää museopalveluita on selvästi noussut innovatiiviseksi esikuvaksi museokentällä.

Uuden lippulaivan lisäksi runsaasti kävijöitä oli myös Hakasalmen huvilassa edellisvuonna avatussa ja kiihosta saaneessa, elämyksellisessä Musiikkia!-näyttelyssä. Huvilassa pidetyt reilusti yli sata konserttia toivat paljon uutta yleisöä, mutta erityisen hyvin näkyvyyttä ja kävijöitä saatiin tapahtumilla. Uudenlainen musiikkinäyttely on kiinnostanut tasaisesti pitkästä kestostaan huolimatta, ja kävijöitä vuoden aikana kertyi lähes 45 000. Koko museon kaikkien asiakkaiden määrä – joka kuvaa museon monipuolisia palveluita ja jossa ovat mukana sekä verkkokävijät että museon muita asiantuntijapalveluita saaneet asiakkaat – nousi yli miljoonaan, aivan ensimmäistä kertaa.

Museon uudistumiseen on liittynyt myös kokoelma- ja tutkimustoimintojen kehittäminen palvelujemme perustana. Kaupunginmuseon ja taidemuseon yhteisen Turvalaakson kokoelmakeskuksen toteutus vuosina 2015–2016 on ollut mittava hanke, joka tehostaa kokoelma- ja näyttelytyötä ja museoiden yhteistyötä. Kokoelmatyötä tekevien voimavarat ovat kohdentuneet uuden kokoelmakeskuksen suunnitteluun sekä Malmin ja Honkanummen kokoelmakeskusten muuttoihin, jotka saatiin pääosin päätökseen vuoden lopulla. Kokoelmien digitointi ja avaaminen verkon kautta ovat jatkuneet osana kulttuuriperintötiedon jakamista ja saavutettavuuden parantamista. Museon verkossa jaetun aineiston käyttö Finna-portaalin kautta näyttää jatkuvasti lisääntyvän.

Kiitos museon onnistuneesta uudistumisesta ja ennennäkemättömästä menestyksestä kuuluu paitsi kehittämistyöhön innokkaasti osallistuneille kaupunkilaisille ennen muuta museon asiantuntemukselle, uudistushaluiselle, antaumuksella työhönsä paneutuvalla ja innostuneella henkilöstöllä, joka on venynyt hienoihin tekoihin. Työn palkitsevuus ja työyhteisön toimivuus näkyvät myös museon poikkeuksellisen hyvissä työhyvinvointituloksissa ja alhaisissa sairauspoissaoloissa, jotka ovat selvästi keskiarvojen paremmalla puolella.

TIINA MERISALO
museonjohtaja

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MALIA ASTIKAINEN

Uuden kaupunginmuseon aula tarjoaa oleskelu- ja tekemistilaa kaupunkilaisille. Värikkään sisustuksen kruunaavat Jasmin Anoschkinin ilmeikkäät veistokset.

Entrén i det nya stadsmuseet erbjuder en plats där stadsborna kan vistas och vara aktiva. Den färggranna inredningen kröns av Jasmin Anoschkins uttrycksfulla skulpturer.

The lobby of the new City Museum provides premises for the city residents to unwind. Jasmin Anoschkin's vivid sculptures crown the colourful interior.

NÄKYMIÄ UUDESTA KAUPUNGINMUSEOSTA

VYER AV DET NYA STADSMUSEET

VIEWS FROM THE NEW CITY MUSEUM

Falkmanin piha
Falkmanska gården
Falkman Courtyard

Helsingin valitut palat
Helsingforsbitar
Helsinki Bites

Aikakone
Tidsmaskin
Time Machine

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

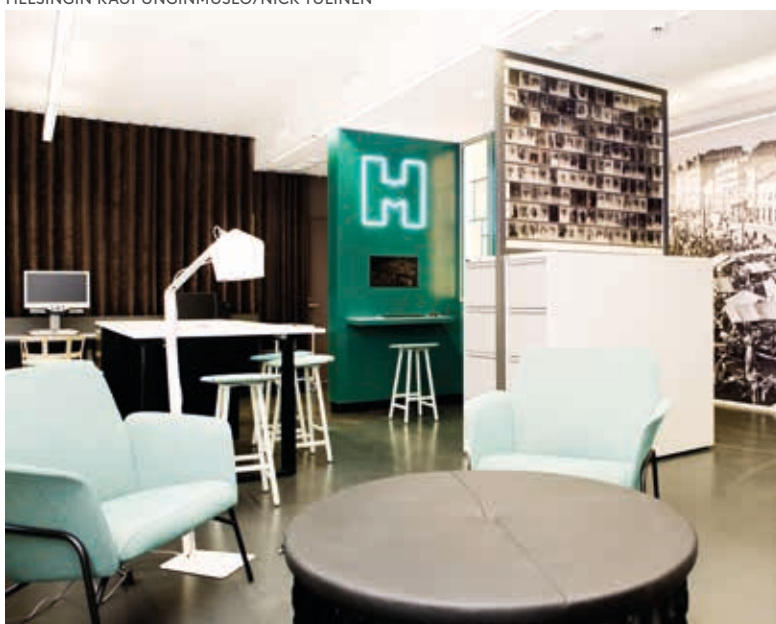

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/NICK TULINEN

Lasten kaupunki
Barnens stad
Children's Town

Kuvaseleamo
Bildapoteket
Picture Browser

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

Neljannen kerroksen Lounge
Lounge på fjärde våningen
Lounge on the fourth floor

MUSEIDIREKTÖRENS ÅRSÖVERSIKT

2016 var på många sätt ett historiskt rekordår för stadsmuseet. Det nya stadsmuseet som planerats under flera år blev färdigt och flyttade från Sofiegatan till det nya flaggskeppet vid Senatstorget. Det nya museet öppnades den 13 maj med ett invigningsevenemang som varade i ett helt dygn. Att genomföra ett helt nytt slags museikoncept och nytänka museets tjänster var en enorm utvecklingsinsats, vars syfte var att tillsammans med stadsborna skapa i stadens historiska hjärta ett museum som det är lätt att komma till, som väcker känslor och skiljer sig från mängden. Under planeringsåren strävade man efter att genom service design och försök öka kundförståelsen och stadsbornas delaktighet samt att förankra dem i museets nya handlings-sätt. Utifrån konceptet satsade museet på kundutrymmen, marknadsföring och kommunikation och tog i bruk en ny visuell identitet som fått mycket beröm. Mediapubliciteten var utan motstycke till och med i utländsk media.

Tack vare den lyckade lanseringen, stadsbornas delaktighet och utnyttjandet av sociala medier nådde vi nya publik. Trots detta var framgången en överraskning: målet att få 200 000 besökare under det första året uppnåddes redan under fyra månader. Allt som allt hade det nya stadsmuseet över 315 000 besökare under 2016, det tredje största antalet av alla museer i Finland genast efter Ateneum och Kiasma – trots att det störtregn som drabbade museet precis före midsommaren orsakade en omfattande vattenskada och museet stängdes under en vecka. En del av utrymmena var stängda i juli och renoveringen påverkade museets verksamhet under resten av året.

Uuden kaupunginmuseon avajaisiltana nautittiin musiikista tunnelmallisella Falkmanin pihalla.

Under stadsmuseets öppningskväll fick man njuta av musik på den stämningsfulla Falkmanska gården.

Enjoying music in the intimate Falkman's Courtyard on the opening night of the new City Museum.

Det förnyade museet uppmärksammades även utomlands. Det nominerades till kandidat som det bästa nya europeiska museet i tävlingen Leading Culture Destinations. Handikapprådet i Helsingfors belönade museet för tillgänglighet och dessutom utsågs museets Barnens stad som den barnvänligaste platsen i Helsingfors. Museets lanseringskampanj kom med på den ansedda och högklassiga marknadskommunikationstävlingen Effie Awards korta lista i två serier.

Besökarna, berömmade feedback och hög kundnöjdhet är emellertid den största belöningen för arbetet, och målet att skapa ett inbjudande museum som utmanar den traditionella uppfattningen om museer verkar ha förverkligats. Kännedom om museet och dess synlighet har lyft till en helt ny nivå.

Museets kundorienterade planering och konceptutveckling har väckt intresse även hos aktörer inom musei- och kulturbranschen, och museet har därmed presenterats både på plats och i seminarier för flera inhemska och utländska grupper med yrkesmänniskor. Det är uppenbart att det nya sättet att vara verksam och utveckla museitjänsterna har blivit en innovativ förebild på museifältet.

Förutom det nya flaggskeppet fick även den upplevelserika utställningen Musik! som öppnades året innan i Villa Hagasund mycket beröm och många besökare. De drygt hundra konserterna som ordnades i villan gav mycket ny publik, men särskilt evenemangen gav synlighet och lockade nya besökare. Den nya slags musikutställningen hade trots sin längd en jämn ström av besökare, och hade nästan 45 000 besökare under året. Hela museets kundantal uppgick nu för första gången över en miljon, vilket vittnar om museets mångsidiga tjänster och som omfattar såväl nätbesökare som andra kunder som använt museets övriga experttjänster.

Till förnyandet av museet hör även utveckling av samlings- och forskningsfunktioner, vilket utgör grunden för våra tjänster. Stadsmuseets och konstmuseets gemensamma genomförande av ett samlingscenter i Säterhagsdalen under 2015–2016 var ett omfattande projekt som effektiviserar samlings- och utställningsarbetet och samarbetet mellan museerna. De som arbetar med samlingarna har fokuserat resurserna på planeringen av ett nytt samlingscenter samt flyttningarna av samlingscentren i Malm och Furumo, som genomfördes huvudsakligen mot slutet av året. Digitalisering av samlingar och öppnande av dem via nätet har fortsatt som en del av utbyte av kulturarvsinformation och förbättrande av tillgänglighet. Användningen av material som delas i museets nät via Finna-portalen verkar ständigt öka.

Tacket för att museet förnyat sig på ett lyckat sätt och haft en exceptionell framgång går förutom till stadsbor som entusiastiskt deltagit i utvecklingsarbetet framför allt till museets kompetenta personal som har en vilja att förnyas, sätter sig in i arbetet med hängivenhet och engagemang och har genomfört förträffliga handlingar. Att arbetet ger så mycket och att arbetsgemenskapen fungerar väl syns även i museets exceptionellt goda resultat för välbefinnande i arbetet och låga sjukfrånvaro, som ligger klart under genomsnittet.

TIINA MERISALO
museidirektör

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/TUULA KOLEHMAINEN

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/ELINA KALLIO

MUSEUM DIRECTOR'S ANNUAL REPORT

The year 2016 was a historic record year for the City Museum in many ways. The new City Museum was finally completed after years of preparation, and the museum moved from Sofiankatu to the new flagship location by the Senate Square. The new museum was opened on 13 May in a 24-hour opening event. The implementation of a completely new kind of a museum concept and the re-thinking of museum services was an enormous development effort, aimed at creating an easy-to-approach museum together with the city residents; a museum that brings up emotions and stands out in the historical heart of the city. The purpose of service design and trials executed during the years of planning was to increase our understanding of the customers and the participation of city residents, making these an integral part of the museum's methods of operation. Based on the concept, the museum invested in customer premises, marketing and communications, and introduced a new visual identity which has received a lot of praise. The project received unequalled media publicity and even found its way to foreign media.

We were able to reach new audiences through the successful launch of the museum, the participation of city residents and the utilisation of social media. Success still took us by surprise: the 200,000-visitor target for the first year was met in just four months. In 2016, more than 315,000 visitors visited the new City Museum. This is the third highest number in Finland, right after Ateneum and Kiasma – in spite of the heavy rainfall before Midsummer that caused extensive water damage and required that the museum was closed for a week. Some of the premises were closed in July, and the reparations had an effect on the museum operations until the end of the year.

The new museum was also noticed abroad. It was selected as a nominee for the Best New European Museum in the Leading Culture Destinations Awards. The City of Helsinki Council on Disability rewarded the museum for accessibility, and the museum's Children's Town was elected as the most child-friendly place in Helsinki. The museum launch campaign was shortlisted in Effie Awards, a prestigious, high-quality marketing communications contest, in two series.

The biggest reward for the work are, however, the visitors, the praiseful feedback and high customer satisfaction, and it looks like we were able to achieve our goal of creating a museum which invites people to visit and challenges the traditional ideas about museums. The recognition and visibility of the museum have reached a completely new level.

The customer-oriented design and concept of the museum have also attracted the attention of actors in

the museum and cultural sectors, and the museum has been presented to numerous groups of Finnish and foreign professionals, both on the site and in seminars. The new way of operating and developing museum services has clearly become an innovative example in the museum sector.

In addition to the new flagship, also the experience-oriented, praised Music! exhibition, which opened at Hakasalmi Villa in 2015, attracted lots of visitors. More than one hundred concerts arranged at the Villa brought in lots of new audience, but visibility and visitors were attracted by means of events in particular. In spite of the long duration, the new kind of museum exhibition continues to attract steady interest, and almost 45,000 visitors visited it during the year. The total number of customers of the museum, which reflects the versatile services of the museum and also includes both online visitors and customers who received other professional services from the museum, amounted to one million for the first time.

The renewal of the museum has also included the development of the collection and research activities which form the basis of our services. The implementation of the Turvalaakso collections centre, in cooperation between the City Museum and the Art Museum in 2015–2016, has been an extensive project that will further enhance the collection and exhibition work as well as the cooperation between the museums. The resources of employees engaged in collection work have been focused on the planning of the new collections centre and the removals of the Malmi and Honkanummi collection centres, which were mostly completed at the end of the year. The digitalisation of collections and making them available online has continued as a part of the sharing of cultural heritage and the improvement of accessibility. The use of museum materials shared online through the Finna portal seems to be increasing continuously.

The successful renovation and unparalleled success of the museum are due to the city residents, who participated eagerly in the development work, but first and foremost to the museum staff–professionals' willingness to make changes, be committed to their work and enthusiastic in their operations. They have accomplished fine things. The rewarding nature of the work and the functionality of the work community are also reflected in the unusually good work satisfaction results of the museum as well as in the low level of sickness leaves, both clearly better than average.

TIINA MERISALO
Museum Director

Hakasalmen huvilan
Musiikkia!-näyttelyn Grammaritansseja siivitti kaksi tyylikästä grammari-dj:tä.

Två stiliga grammofon-dj:s satte fart på grammofondansen i utställningen Musik! i Villa Hagasund.

Two classy gramophone DJs brought music to the Gramophone Dance of the Music! exhibition at Hakasalmi Villa.

Museon kokoelmien jättimäinen muuttourakka alkoi viimein kääntyä voiton puolelle, kun ensimmäiset kuormalavat olivat uuden yhteisen kokoelmakeskuksen hyllyssä.

Den enorma flytten av museets samlingar började till sist vara färdig, när de första lastpallarna stod i det nya gemensamma samlingscentrets hylla.

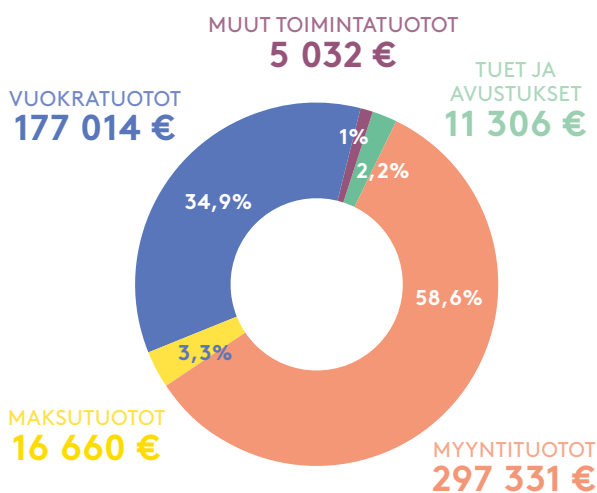
The giant removal project of the museum collections finally approached its end when the first pallets had been placed on the shelves of the new, joint collections centre.

TUOTTAVUUS, TEHOKKUUS JA TALOUDELLISUUS

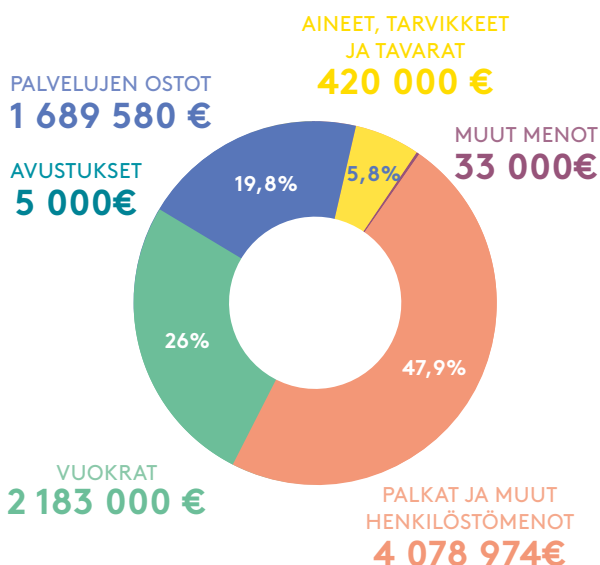
Vuoden 2016 käyttötalouden tulot toteutuivat 97-prosenttisesti ja menot lähes sataprosenttisesti suhteessa talousarvioraamiin. Tulot olivat 507 343 ja menot 8 515 250 euroa. Talousarvion sitovana eränä oli – 8 036 000 euron toimintakate. Tilinpäätöksen mukainen toimintakate on – 8 007 907, joka on siis 28 093 euroa sitovaa tasoa parempi.

Irtaimen omaisuuden perushankintaan varattu määräraha, 648 000 euroa sekä 152 000 euron ylitysoikeus vuodelta 2015, yhteensä 800 000 euroa ylittyi 155 000 eurolla investointien ollessa erittäin poikkeuksellisenä muuttovuotena 955 000 euroa. Määrärahasta tehtiin 155 000 euron suuruinen ylitysesitys, joka tulee kateksi opetus- ja kulttuuriministeriön uutta kaupunginmuseota varten myöntämän avustuksen maksatuksella 2017.

TOIMINTATUOTTOJEN JAKAUMA, YHT. 507 343

TOIMINTAMENOJEN JAKAUMA, YHT. 8 515 250 €

Menot asukasta kohden olivat 13,55 euroa, mikä alitti 2 sentillä tavoitteen. Tuottavuus (2013=100) oli 134, nousi 55,8 % edellisvuodesta (86) ja ylitti vahvasti tavoitteen (61,2).

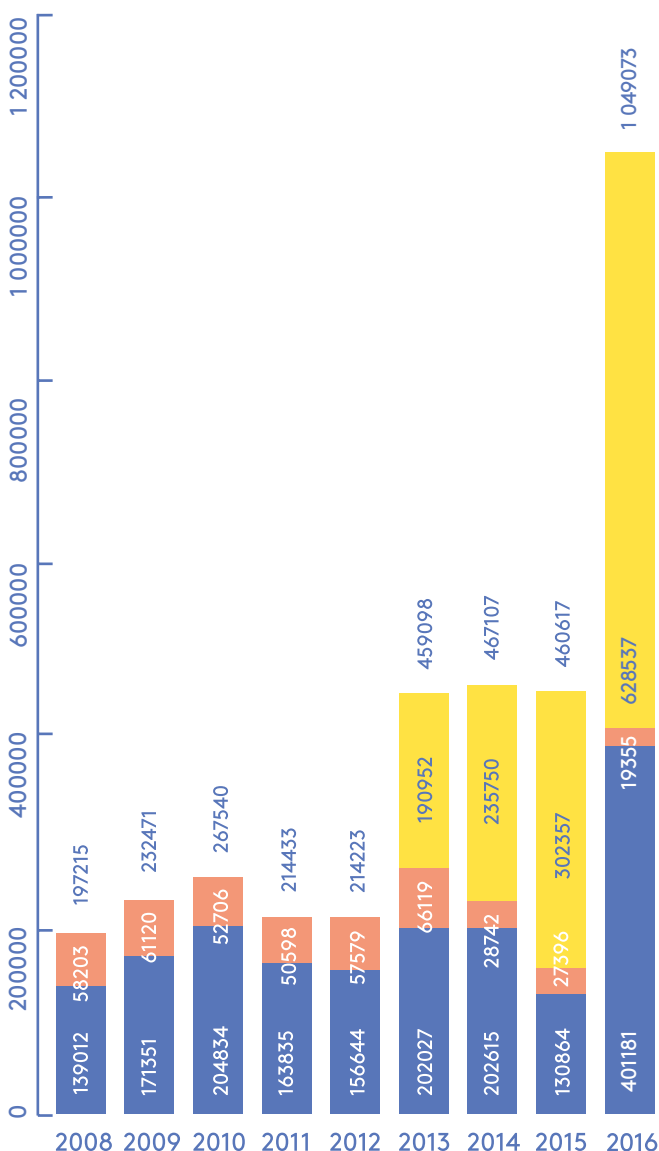
NÄYTTELY- JA VERKKOKÄVIJÄT SEKÄ MUUT ASIAKKAAT

Museon sitovana tavoitteena talousarviossa oli asiakasmäärä 370 000, joka ylitettiin huomattavasti. Museossa oli kertomusvuonna 1 049 073 asiakasta (2015: 460 617). Näyttelykävijöitä oli 401 181 (2015: 130 864) ja museon verkkosivuilla oli 628 537 käyntiä (2015: 302 357). Museon asiantuntijapalvelua sai 19 355 asiakasta (2015: 27 396).

Näyttelykävijöiden määrä kasvoi edellisvuodesta uuden museon ansiosta peräti 207 % ja verkkokäyntien määrä kasvoi 108 %. Museoiden, kirjastojen ja arkistojen yhteinen hakupalvelu Finna kasvatti yhä suosiotaan ja käynnit museon sivuilla nousivat uudelle tasolle.

ASIAKKAAT 2008–2016

- NÄYTTELYKÄVIJÄT
- MUUT ASIAKKAAT
- VERKKOKÄYNNIT

VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Markkinointiviestintätiimi paneutui tiiviisti uuden kaupunginmuseon avaamiseen ja hyvän alun varmistamiseen museolle. Kolme vuotta kestänyt strateginen suunnittelutyö, brändin uudistaminen sekä uusi visuaalinen identiteetti vaikuttivat vahvasti museon mahdavaan menestykseen.

Helmikuussa lanseerattiin museon uusi visuaalinen identiteetti ja ensimmäiset sisällöt. Samalla uudistettiin myös museon verkkosivuston ilme. Helmikuun ennakkolanseeraus noteerattiin laajasti mediassa, mikä poiki monia ennakkojuttuja kevään mittaan.

Toukokuussa museo avattiin isosti 24 tunnin avajais-tapahtumalla. Museon avautuessa pyrittiin tavoittamaan kotimaisen lisäksi kansainvälistä mediaa, mikä onnistui erinomaisesti. Museosta kirjoittivat esimerkiksi Wallpaper ja CNN Style. Avajaisten ympärillä ponnostettiin myös maksettuun mainontaan, ulkonäkövyyteen ja sosiaaliseen mediaan.

Uuden museon lanseerauskampanja ja Museum of Broken Relationships saivat loppuvuonna tunnustusta arvostetussa Effie Awards Finland -mainoskilpailussa, joka mittaa markkinointiviestinnän tehokkuutta. Keskeisiä kriteereitä ovat tulokset, kampanjan haasteellisuus, ideoiden toimivuus ja mitattavuus. Kaupunginmuseon kampanja pääsi listalle sekä Tuotteet ja palvelut -sarjassa että Bisneshaasteet-sarjassa. Tähän ylettiin museon omin voimin varsin pienellä budjetilla hyödyntäen Werkligin suunnittelemaa uutta logoa ja brändi-identiteettiä, joka pääsi myös Grafian Vuoden huiput -kisan lyhyelle listalle.

Hakasalmen huvilassa jatkui koko vuoden Musiikkia!-näyttely, jonka viestinnässä korostuivat tapahtumat ja

Uuden kaupunginmuseon visuaalinen ilme näkyi laajasti kaupungilla ja herätti ihastusta ammattilaisten parissa niin Suomessa kuin maailmallakin.

Det nya stadsmuseets visuella uttryck syntes mycket ute i staden och väckte förtjusning bland yrkesmänniskor både i Finland och ute i världen.

The visual look of the new City Museum was visible widely in the city, attracting the attention of professionals both in Finland and abroad.

niiden tiimoilla tehty näkyvyysyhteistyö. Viestinnässä painottui sosiaalinen media, jota täydennettiin tiedottein ja tapahtumajulistein. Näyttelyn markkinointi-ilmettä uudistettiin vuoden mittaan, ja syksyllä toteutettiin suppea kortti- ja lehtimainoskampanja.

Uuden museon ja muiden toimipisteiden eteen tehty pitkäjänteinen markkinointiviestintätyö johti enätystuloksiin niin verkkosivujen kävijämäärissä, sosiaalisen median tavoitavuudessa kuin mediaosumisakin. Facebookissa museon pääsivun tykkääjämäärä kasvoi lähes 50 % ja oli vuoden lopussa 10 931. Sivun organisen kokonais kattavuuden keskiarvo oli 6 705/päivä – viisinkertaisesti edellisvuoteen nähden. Museo sai myös ennennäkemättömän sosiaalisen median hitin, kun Museum of Broken Relationships -tapahtuma keräsi Facebookissa peräti 33 000 kiinnostunutta.

Museon Twitter-tilin seuraajamäärä lähes tuplaantui edellisvuodesta 4 082:een. Parhaat päivitykset saivat yli

8 000 näyttökertaa. Instagram-tili yli kolminkertaisti seuraajamääränsä lähes 7 000:een. Musiikkia!-näytteen Facebook-tiliä seurasi yli 1 000 tykkääjää. Museo ylläpiti myös Ratikkamuseon, Työväenasuntomuseon ja Lasten kaupungin Facebook-tilijä.

Kaupunginmuseo näkyi hyvin julkisuudessa. Mediaosumia lehdissä, TV:ssä ja radiossa oli noin 622, jossa oli kasvua 107 % edellisvuoteen verrattuna, ja verkkomediassa 440. Sosiaalisen median osumia kertyi 4 811. Mediaosumien vastaava mainosarvo oli lehtien, TV:n ja radion osalta 2 108 441 € (2015: 1 349 594 €).

Museon keskeisiä omia viestintäkanavia ovat kahdesti vuodessa ilmestyvä maksuton Museon lehti, erilaiset verkkosivustot ja sähköinen uutiskirje. Vuoden 2016 loppussa Museon lehdellä oli 15 167 ja uutiskirjeellä 7 072 tilaajaa. Eri verkkosivustoilla ja museon Finna-sivulla oli yhteensä lähes 630 000 käyntiä eli yli tuplasti edellisvuoteen nähden.

Tunnettuus

Uuden museon lanseeraus onnistui hyvin myös media- ja tutkimustoimisto Dagmarilla ensimmäistä kertaa teetetyn tunnettuustutkimuksen mukaan. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat kaikki 18 vuotta täyttäneet potentiaaliset museokävijät pääkaupunkiseudulla. Marraskuussa 2016 toteutettu tutkimus tavoitti 537 vastaajaa.

Helsingin kaupunginmuseo on tutkimuksen mukaan Suomen viidenneksi tunnetuin museo. Sen tunnisti

nimeltä 71 %, ja näistä 36 % ajatteli uutta kaupunginmuseota. Vahvimmin kaupunginmuseoon liitetty ominaisuudet ovat: kiireetön, minulle sopiva ja helposti lähestyttävä. Kaupunginmuseo on yleistä museomieliä useammin kotoisa, arkinen ja hullutteleva sekä myös vähemmän vanhanaikainen, pysähtynyt, kaukana arjesta tai hienosteleva. Lisäksi 49 % kohderyhmästä muisti nähneensä kaupunginmuseon tai sen näyttelyihin liittyviä materiaaleja. Museon kohderyhmistä ” urbaanit, aktiiviset, ennakkoluulottomat aikuiset ” onnistuttiin tavoittamaan hyvin, sillä vastaajista suurin ryhmä oli 18–34 vuotiaat, toisin kuin museoissa yleensä. Tulosten pohjalta suositeltiin, että Helsingin kaupunginmuseo voisi erottua vielä vahvemmin muista museoista.

ASIAKASTYYTYVÄISYYS

Museo jatkoi asiakaspalautteen keräämistä kaikissa toimipisteissä. Palautetta kerättiin myös museon verkkosivujen kautta. Asiakastyytyväisyys säilyi korkeana. Työväenasuntomuseon asiakastyytyväisyys 4,73 oli korkein ja myös nousi eniten (2015: 4,47). Muiden museoiden asiakastyytyväisyys vaihteli välillä 4,32–4,42. Asiakastyytyväisyyden keskiarvo oli 4,51 (2015: 4,22). Vastauksia sähköisiin kyselyihin tuli 3 565.

KOKOELMAT

Muutot leimasivat kokoelmatyötä myös vuonna 2016, jolloin kaupunginmuseon kokoelmien yli satavuotisen historian suurin hanke saatiin päätökseen. Arkistosekä negatiivi- ja valokuvakokoelmat muutettiin Sofiankatu 4:stä uusiin tiloihin Aleksanterinkadulle sekä yhteiseen kokoelmakeskukseen. Merkittävin ja vaativin ponnistus oli Honkanummen ja Malmin kokoelmakeskusten muutto kaupunginmuseon ja taidemuseon yhteiseen kokoelmakeskukseen Vantaan Turvalaaksoon. Honkanummen vuokrasopimusta jouduttiin jatkamaan maaliskuun 2016 loppuun uuden kokoelmakeskuksen rakennushankkeen vaikeuksien ja venymisen vuoksi. Malmilta muutettiin vuoden loppuun mennessä. Yhteisen kokoelmakeskuksen käyttöönotto Vantaan Turvalaaksossa jatkui vaiheittain, joskin suurin osa kokoelmista piti sijoittaa väistötiloihin peruskorjauksen viivästyttäneenä. Etenkin pienesine- ja tekstiilikokoelmien välivarastointi aiheutti lisäkustannuksia ja -työtä.

Tavoitteena oli saada välttämättömästä muuttoprojektista myös pysyvämpää hyötyä ja parantaa kokoelmien hallintaa ja säilytystasoa, missä onnistuttiin erinomaisesti. Muutot sekä tarjoavat tilaisuuden että pakottavat kokoelmainventointeihin, kun jokainen objekti on otettava esille ja pakattava. Muutossa inventointiin kattavasti sekä arkisto-, esine- ja rakennusosastettaiidekokoelmia ja panostettiin erityisesti esinevalokuvaukseen. Inventointien myötä kokoelmia voi avata yleisölle entistä laajemmin Finna-hakupalvelussa.

Yhteisen kokoelmakeskuksen uusien kokoelmasäilytys-, konservointi- ja työtilojen suunnittelu on vaatinut huomattavasti työaikaa. Muutto ei olisi ollut mahdollinen ilman määräaikaista henkilökuntaa, jota paljattiin kokoelmakeskuksiin poikkeuksellisen paljon.

Uuden kaupunginmuseon näyttelytilojen ja näyttelyiden suunnittelu ja toteutus työllistivät kokoelmayksiköitä muuttojen lisäksi. Kuvakokoelmia hyödynnettiin vahvasti museokaupan kehittämisessä. Loppuvuodesta aloitettiin Ruiskumestarin talon avaamisen suunnittelu.

Vuonna 2013 avattu Finna-hakupalvelu on osoittautunut erinomaiseksi kokoelmien saavutettavuuden ja näkyyvyyden parantamisessa. Kaupunginmuseo on osallistunut aktiivisesti sen kehittämiseen Finna-konsortiorhymässä. Kaupunginmuseo kuuluu museoiden valtakunnalliseen tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkostoon TAKO:on ja sen julkista elämää dokumentoivaan 2. pooliin sekä tuotantoa, palveluita ja työelämää talentavaan 4. pooliin. Museo on mukana myös Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa Kokoelmapoistojen hyvät käytännöt -hankkeessa.

KOKOELMIEN KARTUTTAMINEN JA POISTOT

Kokoelmat karttuivat myös vuonna 2016 muutoista ja uuden kaupunginmuseon kehittämishankkeista huolimatta. Oman valokuvaustuotannon osuus kartunnasta oli 983 kuvaa. Pääosa kuvauksista oli rakennetun kulttuuriympäristön dokumentointikohteita kuten Pirkkolan puuelementtitalot eli niin sanotut ruotsalaistalot ja Kannelmäen vanha ostoskeskus.

Kaupunginmuseon poistopolitiikka päivitettiin vuonna 2015 siten, että se sallii muiden kuin yksityishenkilöiden lahjoittamien objektien kierrätyksen ja

Vaatepuilla säilytettävien pukujen kuljetus oli yksi kokoelmakeskusmuuton vaativimpia töitä.

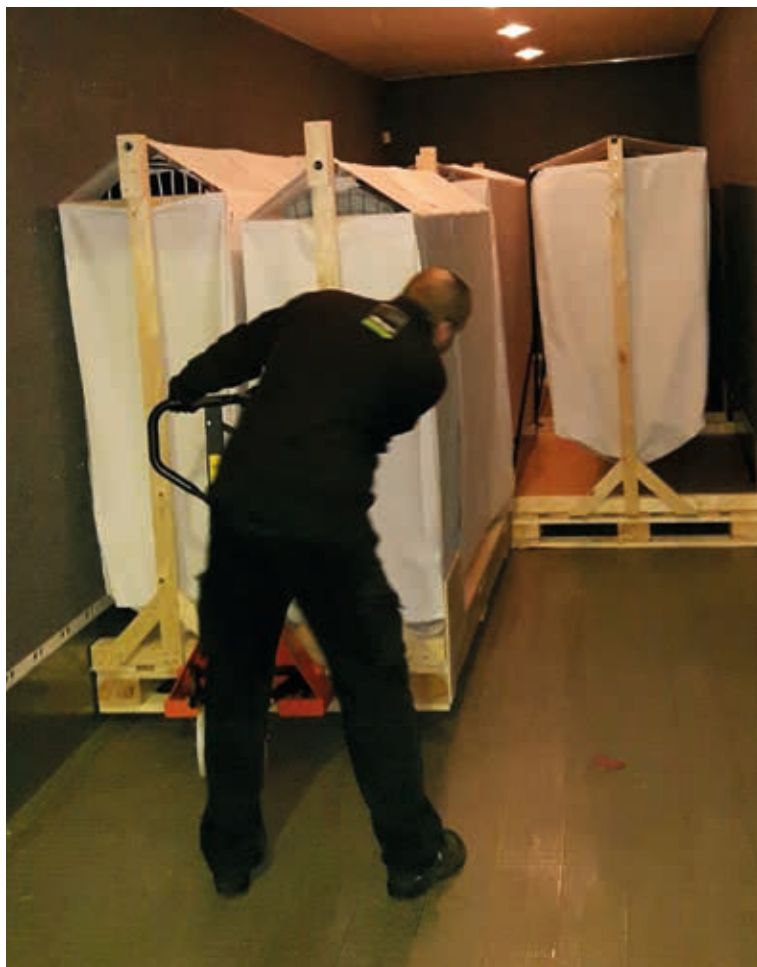
Transporten av kostymerna som förvaras på klädhängare var en av de mest utmanande uppgifterna under flytten till samlingscentret.

The transport of outfits stored on clothes hangers was one of the most demanding tasks of the removal.

Kannelmäen ostoskeskus ja siellä sijaitseva Helsingin vanhin englantilaistyylinen ravintola Britannia dokumentointiin ennen rakennuksen purkua.

Gamlas köpcentrum och den äldsta restaurangen med brittisk stil i Helsingfors dokumenterades innan byggnaden revs.

The Kannelmäki shopping centre and Helsinki's oldest English style restaurant located in it, Britannia, were documented before the building was demolished.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/ELINA KALLIO

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/SAKARI KIURU

myynnin. Kulttuurihistoriallisesta kokoelmasta tehtiin vuonna 2016 runsaasti poistoja, jotka valmistelivat siirtymistä uuteen kokoelmakeskukseen. Arkistokokoelman poistoista valtaosa oli siirtoja muihin kokoelmiin kuten kaupunginarkistoon, Alvar Aalto -säätölle ja Arkkitehtuurimuseoon. Esinekokoelmissa yksi laajimmista inventoinneista kohdistui valaisimiin, joista tehtiin myös paljon poistoja. Pienesinekokoelmasta poistettiin muun muassa kahvimyllyjä ja silitysrautoja.

Erityisesti huonekalukokoelman poistoissa käytettiin poistotapana kierrätystä. Myös valokuvakokoelmasta tehtiin suuria poistoja siirtämällä valokuvaamojen Foto Roos ja Aarne Pietinen Oy negatiiveja Museovirastolle. Lisäksi siirrettiin runsas sata taideteoksia esittävää valokuvavedosta Kansallisgallerian arkistokokoelmiin.

	Uudet hankintaerät (pois lukien museolöydöt)	Yksittäisten objektien lukumäärä	Diaarista poistettujen objektien lukumäärä
Esinekokoelma	12	27	248
Arkistokokoelma	8	178	533
Taidekokoelma	4	7	7
Valokuvakokoelma	26	1 897	3 391

YKSITYISIÄ LAHJOITUKSIA JA OSTOJA

Museo sai yksityisenä lahjoituksena liikemies ja taidesenaatti Henrik Uno Staudingerin (1861–1912) omistamien Villa Johannan ja Villa Ensinn tontti-, rakennus- ja vakuutusasiakirjoja sekä Uno ja Alexander Staudingerin välistä kirjeenvaihtoa. Lahjoitusta täydensivät Staudingerin silinteri ja hattukotelo sekä kääntöveitsi.

Tekstiilikokoelmaan liitettiin Heinolassa toimineen, aikoinaan Pohjoismaiden suurimman farmarihousutehtaan Mattisen Teollisuus Oy:n valmistamat James-merkkiset farmarihousut ja vyö 1960-luvulta. Ne on alkujaan ostettu helsinkiläisestä Emil Elo Oy:n vaateliikkeestä.

Valokuvakokoelmaan liitettiin helsinkiläisen amatöörikuvaajan Erik Rönnebergin yli 300 negatiivin aineisto 1940–1980-luvulta. Rönnebergin otoksiin ovat tallentuneet niin kaupungin muuttuva katukuva kuin oma perhe-elämä vuotuisjuhlineen. Lisäksi kokoelmiin saatiin jäljennöskuvauksina kolmen kuvan sarja, joka esittää Porvoonkadun ”Viiden minuutin pysäkkiä” vuosina 1922, 1953 ja 1969. Muiden lahjoitusten joukkoon kuuluvat harvinainen fotokromaattinen otos Tähtitorninvuorelta Kauppatorin suuntaan 1890-luvulta, sisäpiha-kuva Aleksis Kiven kadun puutalokorttelista noin vuodelta 1907 ja Vilhonvuoren kalliosuojasta otetut näkymät vuodelta 1941.

Taidekokoelmaan tallennettiin vuonna 1892 öljyvärein maalattu Alexandra Wavulinin (1868–1929) muotokuva. Muotokuvan valmistumisaikaan Lauttasaaren kartano oli Wavulinin suvun omistuksessa. Kesäinen näkymä Sompasaaren näköalatornista vuodelta 1959 on maalattu ennen rakennuksen purkamista. Öljyvärimaalaus täydentää kokoelmien muita tähän torniin liittyviä aineistoja (rakennusosat, valokuvat ja kartta). Helsingin sisäpihojen historiasta kertoo puolestaan Taisto Martiskaisen Kivelän sairaalan keskuspihan vaahteraa esittävä huopakynätyö vuodelta 1971.

Öljymaalauksen Sompasaaren huvimajasta vuodelta 1959 tallentaa kauan sitten kadonneen kesäidyllin.

En oljemålning med ett lusthus i Somparn från 1959 vittnar om en sommardyll som försvunnit för länge sedan.

The oil painting on the Sompasaari summer house from 1959 records a summer idyll which was lost a long time ago.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

VIRASTOJEN JA YHDISTYSTEN LAHJOITUKSIA

Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiö lahjoitti Helsinki 400 vuotta -palkintomitalin ja -rintaneulan. Lastenlinnan säätiöltä saatiin kaksi kahvipakkausta sekä seinään kiinnitettävä peltinen keräyslipas. Lastenlinna-kahvia myytiin vuonna 1948 valmistuneen lastensairaalan rakennustöiden rahoittamiseksi. Säätiö lahjoitti lisäksi Aurooran sairaalassa käytössä olleen kylpy-sängyn 1950-luvulta. Lastenlinna on ollut merkittävä paikka sekä helsinkiläisille että muille suomalaisperheille, joiden lapsia on hoidettu siellä.

Lasten Päivän Säätiö lahjoitti museolle Marco Plan-tingin 1990-luvulla valmistaman Linnanmäki-pienois-mallin. Helsinkiläistä teollisuutta dokumentoitiin liit-tämällä kokoelmiin Designmuseo Arabian lahjoittama Arabian tehdasaluetta esittävä pienoismalli.

Opetusviraston ruotsinkielinen päivähoito- ja koulu-tuslinja lahjoitti keikutettavan soutuveneeseen 1920-lu-vulta sekä Kemsu-merkkisen kuorma-auton 1960-lu-vulta.

Helsingin kaupungin hankintakeskuksen välityksellä kokoelma karttui kolmellakymmenellä valokuvavedok-sella, joiden aiheena on Helsingin energialaitosten arki vuonna 1983.

KOKOELMANHALLINTA-JÄRJESTELMÄ, KOKOELMIEN DIGITOINTI JA AVOIN DATA

Museon kokoelmanhallinta perustui edelleen Mediak-si-järjestelmään. Rajapinta Kansallisen digitaalisen

Museo sai kokoelmiinsa sinisen kuorma-au-ton, jolla ajeltiin ruotsinkielisessä päiväko-dissa 1960-luvulla, sekä kahvipaketin, jonka myynnillä kerättiin rahaa vuonna 1948 valmistunutta Lastenlinnaa varten.

Museet fick till sina samlingar en blå lastbil som använts i ett svenskspråkigt daghem på 1960-talet samt ett kaffepaket som sålts för att finansiera Barnets Borg, som blev färdigt 1948.

A blue lorry used in a Swedish day-care centre in the 1960s, and a coffee package sold for the financing of the Lastenlinna Children's Hospital, completed in 1948, were donated to the museum's collections.

kirjaston (KDK) Finna-hakupalveluun otettiin käyt-töön 2014, jolloin kaupunginmuseo avasi palvelussa oman näkymän. Museo on vuoden 2016 loppuun men-nessä avannut Finnassa komeasti yli 50 000 arkisto-, esine-, taide- ja valokuvakokoelmien objektia. Vuonna 2016 museo julkaisi Finnassa avoimena datana eri tie-tokannoistaan yhteensä 9 879 uutta objektia.

Kokoelmista julkaistu Finna-hakupalvelussa

	2014	2015	2016
FOTO	25 580	36 145	44 072
KAMU ja KAMA yhteensä	1 654	3 990	5 785
TEOS	124	132	146
RAKU	1 159	1 356	1 499
YHTEENSÄ	28 517	41 623	51 502

Finnassa julkaistaan vaiheittain Mediaksi-järjestelmään luetteloitu kuvallinen kokoelma-aineisto, jonka julkaisemisen avoimessa tietoverkossa lainsäädäntö

ja sopimukset mahdollistavat. Aineisto on yleisön vapaasti käytettävissä ja muunneltavissa, mutta tekijä ja lähde on mainittava.

	2014	2015	2016
Kokoelmien laajuus (objektimäärä)			
Kulttuurihistoriallinen kokoelma	454 088	453 894	453 318
Valokuvat	962 723	963 484	974 838
Taide	6 101	6 161	6 166
Arkeologiset kokoelmat	92 044	92 329	93 106
Sähköiseen kokoelmanhallintajärjestelmään luetteloidut objektit			
Esinekokoelma	65 824	66 370	67 688
Arkistokokoelma	24 135	25 550	26 320
Valokuvat	60 936	65 818	76 693
Taide	5 409	5 543	5 558
Arkeologiset kokoelmat	9 502	9 787	10 564
Tekstit	-	858	872
Ääni	-	63	89
Video	-	62	62

TALLENNUSTYÖNJAKO

Kaupunginmuseolle valtakunnallisessa TAKO-tallennustyönjaossa määritellyt alueet ovat:

- Julkinen liikenne
- Kunta palveluntarjoajana
- Pääkaupunki elinympäristönä
- Pääkaupunki matkailukohteena

Museo osallistui 4. poolin (Tuotanto, palvelut ja työelämä) työskentelyyn Palvelut-työryhmässä. Työryhmä on aktiivisesti mukana 4. poolin Kulttuuriperinnön pelastuksen ABC -hankkeessa, jonka ohjausryhmään myös kaupunginmuseo kuuluu. Museo on mukana myös 3. poolin Arjen haasteet -hankkeessa, jossa 4. poolin Palvelut-työryhmä tallentaa työarjen haasteita.

KOKOELMIEN HOITO JA KONSERVOINTI

Konservaattoreille ja museomestareille vuosi 2016 oli poikkeuksellinen: kokoelmakeskusmuuton ja uusien näyttelyiden avaamisen lisäksi sekä konservointitilat että verstaasit muutettiin yhteiseen kokoelmakeskukseen. Kokoelmien hoidon resurssit keskitettiin sen vuoksi ensisijaisesti kokoelmakeskusmuuttoon. Säilytys- ja kuljetuspakkausten tulee olla objekteille turvallisia mutta samalla tilaa säästäviä. Ennen muutto- ja kuljetuksia konservaattorit kuntokartoittivat esineet ja suunnittelivat pakkaustavan yhdessä pakkauksia ja kuljetustelineitä rakentavien museomestarien kanssa.

Konservaattorit vastasivat pääosin myös esineiden valokuvauksesta. Muuton ohella konservaattorit hoitivat uuden kaupunginmuseon näyttelyiden objektien konservoinnin ja esillepanon.

Kuvalaitoksella digitointiin huonokuntoisia ja tuhoutumisvaarassa olevia vedoksia, negatiiveja ja dioja.

Kokoelmalainoja myönnettiin muuttojen vuoksi erittäin rajoitetusti. Arkistokokoelmasta lainattiin Ateenumin Japanomania-näyttelyyn Hakasalmen huvilassa vuonna 1913 olleen japanilaisen ja kiinalaisen taiteen näyttelyn juliste.

KUVALAITOS JA DIGITOINTI

Museon kuvalaitosta työllistivät asiakastöiden ja omien kokoelmien digitoinnin ohella uuden kaupunginmuseon näyttelyihin liittyvät digitointi- ja tulostustehtävät. Lisäksi kuvalaitos osallistui museokaupan kuvatuotteiden suunnitteluun ja tuotantoon. Laadukkaiden kuvatuotteiden valmistusta varten kuvalaitos sertifioitiin Digigraphie-sertifikaatilla.

KIRJASTO

Helsingin kaupunginmuseon kirjaston kokoelmat käsittävät lähinnä museoammatillista tutkimuskirjallisuutta sekä museoesineiksi luokiteltuja kirjoja. Kirjasto palvelee kirja- ja lehtikokoelmiensa sekä tietokantojensa avulla museon työntekijöitä. Museon ulkopuolelle aineistoa ei lainata, mutta kirjasto antaa kaupungin historiaa koskevaa tietopalvelua.

NÄYTTELYTOIMINTA

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Kaupunginmuseon uusi päätoimipiste ja lippulaivamuseo on omaleimainen kokonaisuus, joka koostuu viidestä vanhasta rakennuksesta ja niiden keskelle rakennetusta modernista uudisosasta. Pitkäjänteisen suunnittelutyön ja konseptoinnin tavoitteena oli luoda museosta kokonaiselämys, joka alkaa kadulta, jatkuu sisäpihoilla ja läpäisee kaikki tilat.

Vapaa pääsy muuttaa asiakkaiden tapaa käyttää museota ja haastaa museoiden perinteiset tilahierarkiat. Uusi museo suunniteltiin kokonaan matalan kynnyksen periaatteella ja näyttelyiden lisäksi museoon luotiin uudenlaista julkista, avointa tilaa, joka mahdollistaa erilaiset kohtaamiset ja jota ihmiset voivat käyttää omiin tarkoituksiinsa. Vahvatunnelmaiset asiakastilat myös sitovat yhteen erilaisille kohderyhmille suunnatut näyttelyt ja sisällöt.

Asiakastilat suunnitteli helsinkiläinen sisustusarkkitehtitoimisto Kakadu. Tavoitteena oli luoda helposti lähestyttävät, muista julkisista tiloista erottuvat ja tunteita herättävät tilat. Tässä hyödynnettiin Werkliingin tekemän visuaalisen identiteetin värejä ja kirjaintyyppejä.

Kaupunkihistoria ja menneisyyden helsinkiläinen arki ovat vahvasti läsnä museon kaikissa tiloissa. Esimerkiksi aulan pitkä sohva vie aikamatkalle jugendista 1990-luvulle ja kaupunkiluonto on läsnä kuvataiteilija Jasmin Anoschkinin veistämien eläinveistosten kautta. Seinälle heijastettu, liikkuva ja aitoja esineitä sisältävä aikajana kuljettaa museokävijän muutamassa minuutissa Helsingin historian päävaiheiden läpi.

Helsingin valitut palat -näyttelyn vetonaula on 1870-luvun Helsinkiä esittävä valtava pienoismalli, joka palasi pitkän tauon jälkeen yleisön nähtäville.

En enorm miniatyr av Helsingfors på 1870-talet som nu åter visas för allmänheten efter en lång paus, är dragplåstret på utställningen Smakbiter från Helsingfors.

The main attraction of the Helsinki Bites exhibition is the huge scale model of Helsinki from the 1870s, brought on display after a long break.

Valokuvatuotteisiin keskittyvä, vanhan kivijalkakaupan tunnelmaa henkivä museokauppa ja kaikille avoin Kuvaselaamo ovat tärkeä osa monen kävijän museokokemusta.

Museossa on myös useita vahvatunnelmaisia tiloja, jotka ovat kenen tahansa vuokrattavissa. 1980-lukua henkivä Kasari-tila sekä historiallisesti arvokkaan Falkmanin pihan ympärille sijoittuvat Falkmanin ateljee, siipi ja tasku sopivat monenlaiseen kokous-, juhla- ja tapahtumakäyttöön ja ovat tärkeä osa museon uutta palvelutarjontaa.

Keskeisiä kumppaneita museon toiminnassa ovat museon kupeessa toimiva kahvila-ravintola El Fant sekä syksyllä museorakennuksen kolmannessa kerroksessa toimintansa aloittanut yrittäjävetoinen tapahtuma- ja juhlatila Valkoinen sali.

Aikakone

Uuden kaupunginmuseon aulakerrokseen toteutettiin Aikakone, jossa kävijä pääsee elämykselliselle aikamatkalle 1900-luvun alun Helsinkiin. Tavoitteena oli luoda kansainvälisen tason elämys. Aikakoneen perustana ovat Signe Branderin rakastetut Helsinki-valokuvat, joita on käsitelty aivan uusilla tavoilla. Aikakoneessa hyödynnetään muun muassa seinäprojisointia, ääntä, animointia ja 3D-virtuaalitekniologiaa. Aikamatkaelämyksen voi kokea sekä tilassa että virtuaalitoimintalaitteiden avulla. Virtuaalisiltä mahdollisuuksiltaan menneen ja nykyisen kaupunkikuvan vertailun. Yhteistyökumppanina oli ohjelmistoyritys Futurice, joka toi projektiin palvelusuunnitteluosaamista ja uusinta teknologiaa. Kaupunkilaiset olivat mukana Aikakoneen suunnittelussa kyselyjen, keskustelujen ja haastattelujen kautta. Aikakoneen prototyyppijä testattiin yleisötapahtumissa.

Helsingin valitut palat

Uuden kaupunginmuseon toisen kerroksen Helsingin valitut palat -näyttely kertoo helsinkiläisten historiaa yhdeksän kaupunkilaisille tärkeän teeman kautta. Näyttelyn kohdeasiakkaaksi valitulla Helsinki-rakastajalla on Helsinkiin omakohtainen tunneside, jota hän haluaa vaalia ja on samalla innostunut saamaan uutta tietoa ja oivalluksia.

Näyttelyä tehtiin vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa. Ryhmä helsinkiläisiä kommentoi museon edellistä perusnäyttelyä. Uuden näyttelyn viimeinen osio annettiin Helsingin skeittareille, jotka valitsivat Vesa Korkkulan johdolla siihen esineet ja kuvat sekä kirjoittivat tekstit. Kaupunkilaiset saivat myös äänestää, mitkä Helsinki-laulut he haluaisivat kuulla näyttelyn jukeboxista.

Näyttelyn rakennesuunnittelusta vastasi Taina Väisänen ja graafisesta ilmeestä Oona Hagman. Myös

valosuunnittelija Kimmo Karjunen vaikutti vahvasti yleisilmeeseen. Näyttelyssä on käytetty monia erilaisia esitystapoja, joilla menneisyys saadaan esille kiinnostavasti ja moniaistisesti. Matti Niinimäki tuotti useita audiovisuaalisia sovelluksia, Juhana Moisander teki projisointeja helsinkiläisistä henkilöistä ja Timppe Mäkelä toteutti sarjakuvan työttömästä puusepäs-
tä 1890-luvulla.

Lasten kaupunki

Uuden kaupunginmuseon osaksi asettunut perheiden suosikkikohta avautui entistä painokkaammin leikki-ikäisten ehdoilla toimivaksi uudistettuna. Uutuuksia ovat muun muassa pienimpien museovieraiden oma merellinen leikki-, luku- ja leponurkkaus sekä kauppias Sederholmin huone. Päivitettyssä museossa on entistä runsaammin tutkittavaa ja kokeiltavaa sekä uusia toimintapisteitä. Selkeät vinkit ja kysymykset innostavat lapsia ja aikuisia leikkimään yhdessä ja pohtimaan menneen ajan elämänmenoa.

Lasten kaupungin suosikit – 1700-luvun puoti, teatteri, 1930-luvun koululuokka ja 1970-luvun mummolat – säilyivät lähes ennallaan yleisön toiveiden mukaisesti. Luokassa pidetään päivittäin ryhmille vanhan ajan oppitunteja ja 1970-luvun mummolassa äimistellään aikakauden väri- ja esinemaailmaa. Vapaaehtoiset museomummit päivystävät yhä viikonloppuisin ja esittelevät muun muassa puhelinta, kasettinauhuria, Ufox-ilmankostutinta, tietosanakirjasarjaa ja matkamuistonukkeja.

Lasten kaupungin näyttelysuunnittelijana toimi arkkitehti Harri Tarkka, jonka käsialaa ovat myös leikkiin ja toimintaan innoittavat kuvitukset museon seinillä. Uudistuneessa museossa on nyt myös lasten omat wc-tilat ja viihtyisä eväshuone.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MAIJA ASTIKAINEN

Lasten kaupungin kansakoululuokassa voi opiskella vanhan ajan malliin.

I folkskoleklassen i Barnens stad kan man studera på gammalt vis.

Children can go to school in the old way in the Children's Town's classroom.

Museum of Broken Relationships
-näyttelyssä syvennyttiin hiljaa eroesineisiin
ja -tarinoihin.

I utställningen Museum of Broken Relationships tittade besökarna fokuserat på separationsföremål och -historier under tystnad.

The visitors of the Museum of Broken Relationships exhibition focused silently on separation items and stories.

Museum of Broken Relationships 13.5.–11.9.2016

Neljännän kerroksen ensimmäinen tuotanto oli Museum of Broken Relationships, kahden kroatialaisen taiteilijan, Olinka Višćican ja Dražen Grubišićin, erosurusta alkunsa saanut konsepti. He ovat keränneet ja esitelleet eroesineitä ja erotarinoita kymmenen vuoden ajan ympäri maailmaa. Näyttely oli nyt ensi kertaa esillä Pohjoismaissa. Meillä näyttely koostui 80 esineestä, joista puolet oli koottu Suomessa yhdessä Radio Helsingin kanssa. Keräyksen tuottamat lähes sata esinettä liitettiin osaksi maailmanlaajuista särkyneiden suhteiden museota. Eroesineet ja tarinat rakkaudesta ja menetyksestä puhuttelivat suomalaisia, ja näyttelyssä vieraili 135 000 kävijää neljässä kuukaudessa.

Haju 7.10.2016–9.4.2017

Neljännän kerroksen toisessa tuotannossa, Haju-aistikokemuksessa, kokeiltiin, voiko museosisältö perustua yhteen aistiin. Hankkeen pohjaksi kerättiin museon asiakaspaneelilta yli 200 muistoa Helsingin hajuista kahvinpaahtimon tuoksusta märän asfaltin aromiin, asemanseudun virtsankatkusta merituulen lehyäykseen. Muistoja hyödynnettiin Hajun kuuden tuoksun suunnittelussa. Neljännessä kerroksessa sai nuuhkia viikoittain vaihtuvaa tuoksua ja kuunnella omia muistojaan Kristian Palmun sisustamassa rauhoittavassa tilassa. Hajut valmisti parfymööri Max Perttula. Aistikokemuksen aikana museo keräsi vieraskirjaan haju-muistoja ja tuoksujen herättämiä tunteita.

Kaupunginmuseon tapahtumat

- 24 tunnin avajaiset 13.–14.5.
- Helsinki-päivä 12.6.
- Taiteiden yö 25.8.
- Pikkuisten jouluku 20.11.
- Aulan joulusisustus 20.11.2016–9.1.2017
- ”He olivat täällä”, Alexander Reichsteinin valoveistosinstallaatio pihalla 3.–31.12.

Neljännän kerroksen tapahtumat

- Ihmissilppuri tuhoaa taakat 17.8.
- Tuoksutreffit 22.10.
- The Hearing 9.11.
- DJ-duo D.R.E.A.M 23.11.

HAKASALMEN HUVILA

Musiikkia! Kaupungin soivat muistot

11.3.2015–26.2.2017

Musiikkia!-näyttely esitteli musiikinhistoriaa uudella tavalla, joka haastoi musiikkimuseoiden perinteisen kerronnan. Pääroolin saivat tavalliset musiikinystävät, kuuntelijat ja harrastajat. Musiikin historian läpikäynnin sijaan esiin nostettiin välähdyksiä musiikin moninaisuudesta Helsingissä ja musiikkikokemuksia, jotka mahdollisimman moni voi jakaa. Värikäs ja visuaalisesti kiehtova näyttely tarjosi uuden tutkimuksen tuoreita näkökulmia sekä elämyksiä ja toimintaa kaikille aisteille.

Uudenlainen musiikinäyttely kiinnosti yleisöä tasaisesti pitkältä kestoltaan huolimatta, ja kävijöitä kertyi vuoden 2016 aikana lähes 45 000. Asiakastytyväisyys oli erinomainen. Suurimman suosion saivat näyttelyn toiminnalliset osat, erityisesti tanssi- ja laulupelit.

Musiikkia!-näyttelyn ohjelma jatkui runsaana koko vuoden, ja myös siinä korostuivat osallistavuus ja toiminnallisuus. Tapahtumia tuotettiin yhteistyössä muun muassa oppilaitosten, musiikin- ja tanssinharrastajien, tutkijoiden ja marttojen kanssa. Erityisesti kaupunkilaisia innosti mahdollisuus konsertoida Hakasalmen huvilan salissa: matineakonsertteja pidettiin vuoden mittaan 76 ja muita konsertteja 37.

- Rockstarojen rouheat treenikämpämuistot 16.1.
- Tutustu senioritanssiin 20.2.
- Unihiekkaa-kehtolaulukonsertti 10.3.
- Assemblée 1700-luvun Helsingin tyyliin 19.3.
- Juhlatouhuja linnassa 9.4.
- Soiva kaupunki -perhetapahtuma 23.4.
- Helsingin diskohistoriaa tanssien 29.4.
- Maakuntalaulujen Suomi 8.6.

Hakasalmen huvilan Musiikkia!-näyttelyn runsas tapahtumaohjelma tarjosi musiikki- ja tanssielämyksiä moneen makuun. Assemblée-ä opeteltiin 1700-luvun seuratanseja.

Det rikliga evenemangsutbudet i utställningen Musik! i Villa Hagasund erbjöd musik- och dansupplevelser för många smaker. På en assemblée fick man lära sig sällskapsdanser från 1700-talet.

The ample events programme of the Music! exhibition at Hakasalmi Villa provided music and dance for various tastes. Ballroom dances from the 18th century were practised in the Assemblée.

- Helsinki-päivänä 1970-luvun päivätanssit 12.6.
- Iloinen museomuskari sateenkaariperheille 30.6.
- Straight outta fiction -näyttely 19.8.–4.9.
- Taiteiden yön Etnopiknik 25.8.
- Tanssit Topi Sorsakosken muistolle 10.9.
- Laululauantai 24.9.
- Kolme Laulumuistoja-tilaisuutta 29.9.–13.10.
- Grammaritanssit 6.10.
- Tanssibrunssi 22.10.
- Tunteettomat tutut laulut – kaksikielinen yhteislauluilta 3.11.
- Metropolian Musiikkipäivä Koe, kokeile, kuuntele 12.11.
- Klasarireivit 12.11.
- Adventin avaus 27.11.
- Joulun vaiheita laulaen 14.12.
- Itsenäisyyden lauluja 31.12.

MUUT MUSEOT JA NÄYTTELYT

Ruiskumestarin talo

Pikkuporvariskoti 1860-luvun Helsingissä; kiinni kosteusvaurioiden vuoksi kevästä 2013

Ratikkamuseo

Vuosisadan ratikkamatka

Työväenasuntomuseo

Työläiskoteja 1910-luvulta 1980-luvulle

NÄYTTELYKÄVIJÄT

Kaupunginmuseumissa kävi vuoden 2016 aikana 401 181 ihmistä. Kävijöitä oli 62,29 aukiolotuntia kohti (2015: 18,65). Eniten väkeä kävi uudessa kaupunginmuseumissa.

Kävijämäärät museoittain	2012	2013	2014	2015	2016
Kaupunginmuseumo	0	0	0	0	315 334
Sofiankatu 4	47 810	44 088	55 108	54 729	0
Hakasalmen huvila	26 633	41 758	87 845	36 678	44 889
Sederholmin talo	35 462	70 589	23 960	0	0
Työväenasuntomuseo	4 735	5 120	5 780	6 756	5 071
Ruiskumestarin talo	4 526	292	0	0	0
Tuomarinkylän museot	9 408	11 825	0	0	0
Ratikkamuseo	29 070	28 355	29 922	32 701	35 887
YHTEENSÄ	157 644	202 027	202 615	130 864	628 537
Museon verkkosivut käynthejä	149 487	190 952	230 750	302 357	628 537

YLEISÖPALVELUT

MUSEOIDEN AUKIOLOAJAT

Helsingin kaupunginmuseumo oli auki 13.5.–31.12. arksin ma–pe klo 11–19 ja viikonloppuisin klo 11–17. Hakasalmen huvila oli auki tiistaista sunnuntaihin klo 11–17 ja torstaisin klo 11–19. Ratikkamuseo oli auki maanantaista sunnuntaihin klo 11–17. Työväenasuntomuseumo oli auki 1.6.–23.10. keskiviikosta sunnuntaihin klo 11–17. Ruiskumestarin talo oli kiinni koko vuoden. Yhteensä aukiolotuntien määrä oli 6 440.

MUSEO OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

Museon oppimis- ja hyvinvointipalveluiden käytäntöjä uudistettiin ja kehitettiin vastaamaan uusia tarpeita. Päiväkotien ja koulujen ohjelmissa painotetaan entistä enemmän yhteyttä opetussuunnitelmiin ja yleisten hyvinvointipalvelujen kohdalla taas käytetään apuna kansainvälisiä vaikuttavuusmittareita. Museon oppimis- ja palveluihin osallistuneilta ryhmiltä pyydetään sähköisesti palaute, jotta palveluja voidaan arvioida ja kehittää. Ohjelmasuunnittelua on kehitetty laadun varmistamiseksi. Uudistuneet oppimis- ja hyvinvointipalvelut on otettu vaiheittain käyttöön syksyllä 2016. Kehittämistyö jatkuu edelleen.

Opetustiimissä on viisi museolehtoria ja työpajaohjaaja. Kaupunginmuseumon opetuspalvelut koostuvat näyttelyopastuksista, luennoista, esitelmistä, tietopalvelusta, kursseista, kerhoista, työpajoista sekä opiskelijoiden ja harjoittelijoiden ohjauksesta. Opetuspalvelut on tarkoitettu kaikenikäisille: päiväkodeille, kouluille ja muille oppilaitoksille sekä erilaisille järjestöille

ja yhdistyksille. Lisäksi museopedagogia tukee osaltaan Helsinkiin eri tahoilta muuttaneiden kotoutumista. Myös ikääntyvien hyvinvoinnin edistäminen on kuulunut toimintaan.

Oppimis- ja palveluista tiedotetaan Kulttuurikeskuksen Kultus-sivustolla, museon omilla verkkosivuilla sekä oppimisen uutiskirjeillä, joita lähetetään sähköpostitse erikseen päiväkodeille ja kouluille. Uutiskirjeitä ilmestyi vuonna 2016 kolme. Opastustiedustelun voi tehdä museon verkkosivuilla.

Kertomusvuonna opastettuja ryhmäkävijöitä oli 15 422 (edellisvuonna 10 565). Kasvua edellisvuoteen oli 46 %. Asiakastyytyväisyys opetuspalveluihin oli erinomainen 4,69 (edellisvuonna 4,53). Alkuvuonna 2016 opastuksia ja pedagogista ohjelmaa tarjottiin vain Hakasalmen huvilan Musiikkia!-näyttelyssä. Uuden kaupunginmuseumon avauduttua opastukset ja ohjelmat käynnistyivät Helsingin valitut palat -näyttelyssä ja Lasten kaupungissa. Opastusten kysyntä on ollut vilkasta. Opetustiimin lisäksi näyttelyissä on toiminut oppaina museon asiakaspalvelijoita ja tutkijoita.

Opetustiimin jäsenet olivat aktiivisesti mukana tuottajina tai työryhmän jäseninä uuden kaupunginmuseumon sisältösuunnittelussa sekä näyttelyissä että palvelukokonaisuuksissa.

HYVINVOINTIPALVELUT

Museolla on kahdeksan Muistojen matkalaukkua, jotka olivat vuoden aikana lainassa noin 60 paikassa, lähinnä palvelutaloissa ja vanhustenkeskuksissa. Laukkuja lainattiin lisäksi muutama koulun ja oppilaitokseen. Yhteistyö kulttuurikaverien kanssa jatkui, ja museon

Hanhensulasta tablettiin -työpajassa tutustuttiin entisajan kirjoitusvälineisiin kuten nykyneulorille oudoiksi käyneisiin kirjoitus-koneisiin.

I workshoppen Från gåsfjäder till pekplatta fick man bekanta sig med skrivdon från förr, såsom skrivmaskiner som är främmande för dagens ungdom.

In the From quill to tablet workshop, old writing materials were studied in a workshop – such as typewriters which young people no longer know.

työpajaohjaaja järjesti heille kaksi koulutustilaisuutta laukkujen käytöstä. Kulttuurikaverit käivät laukkujen kanssa palvelukeskuksissa, -taloissa ja muissa hoitolaitoksissa. Koulutusta laukun käyttöön saivat myös Stadin ammattiopiston lähihoitajaopiskelijat. Muistelihoja ja muita käyttäjiä matkalaukkujen äärellä oli ker-tomusvuonna noin 1 900.

Syyskuussa uudessa museossa alkoivat iltapäivätref-fit, jotka tarjoavat joka keskiviikko matalan kynnyksen toimintaa, tietoisuuksia, keskustelua ja muisteluja. Tref-fien teemat ja vetäjät vaihtelivat kuukausittain: syys-kuussa neulottiin ja virkattiin, lokakuussa museon kulttuuriympäristöyksikön väki kertoi työstään, mar-raskuussa tutustuttiin museon kuva-arkiston toimin-taan, joulukuussa muisteltiin ja askarrettiin jouluisia asioita. Eri teemat kiinnostivat eri yleisöjä, mutta tref-feille muodostui pian pieni vakioporukkin. Kaiken kaikkiaan Iltapäivätreffeillä kävi 209 asiakasta.

Syksyllä 2016 museo alkoi välittää suosittuja koulu-lauluiltoja verkon välityksellä suoratoistona Kontulan monipuoliseen palvelukeskukseen. Näin tarjottiin ensi kertaa osallistumismahdollisuus myös yleisölle, joka ei pääse tapahtumaan paikan päälle. Kokeilu oli menes-tys: syksyn koululauluja lauloi 29.9. museossa ja Kontu-lassa yhteensä 80 ihmistä ja joulun koululauluja 7.12. jo yli 130 innokasta laulajaa. Kontula valikoitui yhteistyö-kumppaniksi innostuneen ja osaavan henkilökunnan ja teknisten valmiuksien perusteella. Lauluiltojen elä-mystä täydennettiin somistuksilla, valokuvilla ja joulu-muistojen matkalaukulla.

YHTEISTYÖ

Huhtikuussa Metropolia Ammattikorkeakoulun var-haisiän musiikkikasvatuksen opiskelijat suunnittelivat ja toteuttivat Hakasalmen huvilan Musiikkia!-näytte-lyssä Soiva kaupunki -musiikkiretkiä 4–6-vuotiaille ja syys-lokakuussa Laulumuistoja-tilaisuuksia eläkeläisil-le. Marraskuussa yhteistyö jatkui Lasten kaupungissa, jonne opiskelijat tuottivat soivia retkiä 4–6-vuotiaille.

Työväenasuntomuseon puutarhajuhla järjestettiin jälleen 3.6. yhteistyössä useiden puutarha-alan järjes-töjen, kaupungin virastojen sekä Alppila-Seuran kans-sa. Tällä kertaa tapahtuman teemana olivat kaupungin puistojen ja puutarhojen eläimet.

Ennen uuden kaupunginmuseon avaamista opetus-tiimi järjesti tutustumistilaisuuksia vanhustyön am-mattilaisille, päiväkotien henkilökunnalle ja opettajil-le. Loppuvuodesta käynnistyi muutaman vuoden tauon jälkeen yhteistyö Helsingin yliopiston Opettajankoulu-tuslaitoksen kanssa, jonka lastentarhanopettajaopis-kelijat tutustuivat museon mahdollisuuksiin varhais-kasvatuksessa.

Teemaopastukset ja työpajat lapsille ja nuorille

- Musiikkia!-teemaopastukset esikoululaisille sekä ala- ja yläkouluille, Musiikkia!-näyttely
- Pula-aika-työpaja alakouluikäisille kesäkuussa, Helsingin kaupunginmuseo
- Hanhensulasta tablettiin -työpaja 5.–6. luokille, Helsingin kaupunginmuseo
- Laiva on lastattu -teemaopastukset 4–6-vuotiaille, Lasten kaupunki
- Isomummon aikaan -teemaopastus esi- ja ala-koululaisille, Lasten kaupunki
- Vanhanajan oppitunti -teemaopastukset esikoulu-laisille sekä ala- ja yläkouluille, Lasten kaupunki
- Mummolan joulu -teemaopastukset päiväko-ti-ikäisille, Lasten kaupunki

Ruotsinkieliset teemaopastukset

- Ett skepp kommer lastat, Barnens stad
- På gammelmormors tid, Barnens stad
- En gammaldags lektion, Barnens stad
- Mormors jul, Barnens stad
- Smakbitar från Helsingfors, Helsingfors stads-museum

Koko perheen työpajat

Museo piti useita kaikille avoimia non-stop-työpajo-ja, joihin osallistui noin 720 kävijää. Lasten kaupungin evästilassa kokeiltiin omatoimipajoja, joissa kävi noin 6 500 asiakasta.

- Hyrräpaja, ohjattu työpaja
- Paperinukkepaja, omatoimityöpaja

- Mielikuvita Helsinki!, omatoimityöpaja
- Käpyolennot, omatoimityöpaja
- Kutrit ja partajouhet, ohjattu syyslomatyöpaja
- Joulupaja, sekä ohjattu että omatoiminen työpaja

Yhteistyötapahtumia museon ulkopuolella

- Hyrräpaja, Barnfest, Annantalo 2.4.
- Tullisaaren tarinoita -puistokävely 15.6.
- Viikkipaja, Skidit-festarit 30.7.
- Kaivopuiston puistokävely 23.8.
- Aikahyppyjä Jätkäsaareissa -draamakierrokset Jätkäsaaren bunkkerissa 10.9. yhdessä Open House Helsingin ja DOT ry:n kanssa
- Herttoniemen kartanon joulupolku 3.12.

MUSEOKAUPPA JA TILAVUOKRAUS

Museokaupan myynti oli noin 156 000 € (2015: 135 000 €) ja kaikkien museon toimipisteiden ja verkkokaupan yhteenlaskettu myynti 194 000 € (2015: 156 000 €). Myynti kasvoi 24 %.

Maaliskuussa 2016 avattiin kivijalkamyymälän täydentäjäksi verkkokauppa. Verkkokaupan ylläpidosta tehtiin sopimus Booky.fi Oy:n kanssa.

Museo vuokrasi tilojaan yksityistilaisuuksiin museoiden aukioloaikojen ulkopuolella. Kaupunginmuseossa ja Hakasalmen huvilassa järjestettiin vuoden aikana yhteensä 97 yksityistilaisuutta (2015: 35), joista museolle kertyi tuloja noin 35 000 €.

KUVAPALVELUT

Museon kuvapalvelut olivat alkuvuoden kiinni muuton vuoksi, ja ne avattiin uudistetulla palvelumallilla 13.5.2016. Uusi asiakaspalvelutila Kuvaseleamo oli museovieraiden käytössä museon aukioloaikoina. Lisäksi asiakkaat saivat henkilökohtaista palvelua varaamalla ajan ja aineistot etukäteen. Palveluaikoja saattoi varata tiistaisin ja torstaisin klo 10–15 ja keskiviikkoisin klo 10–18. Uusi palvelumalli ja keskiviikon pidennetty palveluaika saivat hyvän vastaanoton. Myös hinnastoa uudistettiin ja yksinkertaistettiin ja muun muassa käyttöoikeusmaksuista luovuttiin. Kuvia toimitettiin asiakkaille yhteensä 1 838.

JULKAISUTOIMINTA

Yksikönpäällikkö, FT Anne Mäkinen tutkimus Rakenuksia helsinkiläisille. Gunnar Taucher kaupunginarkkitehtina 1924–1941 ilmestyi vuoden lopulla. Taucher vaikutti Helsingin kaupunkikuvaan vahvasti ja antoi hyvinvointiin ja moderniin elämäntapaan liittyville rakennuksille kouluista sairaaloihin ja kioskeista satamamakasiineihin ajanmukaisen klassistisen tai funktionalistisen ilmeen.

Museo julkaisi myös jo kolmannen Signe Brander-kirjansa, Panoraamoja – Signe Brander, joka esittelee valokuvaajan kuvaamia Helsinki-panoraamoja 1900-luvun alusta.

Museon uusin tarinajoulukalenteri omistettiin Lasten kaupungille. Vauhdikas juoni vie seikkailemaan ikivanhan talon sokkeloihin ja menneiden aikojen jouluihin: 1700-luvun Helsinkiin, 1930-luvun kansakouluun ja 1970-luvun mummolaan.

Vuodeksi 2017 tuotettiin neljä seinäkalenteria, joiden aiheina olivat Signe Branderin panoraamat, Nils Waststjernan salapoliisikamerakuvat 1890-luvulta ja helsinkiläinen perhe-elämä 1960-luvun värikuvina. Lautasaaren kaupunginosa sai oman kalenterinsa.

Museon asiakaslehti ilmestyi kaksi kertaa. Uuden museon lisäksi lehdessä esiteltiin laidasta laitaan museotyön moninaisuutta.

Museon uusimmassa tarinajoulukalenterissa lapset seikkailevat menneiden aikojen jouluisa.

I museets nyaste julkalender med berättelser upplever barnen jular från förr.

In the museum's latest story Christmas calendar, children have adventures in Christmases of past times.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/SUSANNA VUORINEN

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/HARRI TARKKA

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MIKKO LINDQVIST

Arkkitehti Hilding Ekelundin suunnittelema Luther-kirkko (1931) on maamme vanhin funktionalistinen pyhäkkö. Pitkään ravintolana ja yökerhona ollut tila ennallistettiin vuonna 2016 alkuperäiseen käyttöön.

Luther-kyrkan (1931) som ritats av arkitekt Hilding Ekelund är den äldsta funktionalistiska helgedomen i vårt land. Lokalen som under en lång tid var en restaurang och nattklubb restaurerades 2016 till sitt ursprungliga användningssyfte.

The Luther Church designed by architect Hilding Ekelund in 1931 is Finland's oldest sanctuary in the functionalism style. The premises were used as a restaurant and night club for a long time, until their original use was restored in 2016.

KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN JA RAKENNUSSUOJELU

Kulttuuriympäristöyksikkö palvelee rakennussuojelun ja kulttuuriympäristön kysymyksissä Helsingissä ja maakuntamuseon toimialueella; Hyvinkäällä, Järvenpäässä, Kauniaisissa, Keravalla, Nurmijärvellä ja Tuusulassa. Kulttuuriympäristöä vaalitaan yhteistyössä kuntien kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa sekä Uudenmaan ELY-keskus kanssa. Museoviraston kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti kaupunginmuseo antaa Helsingissä viranomaislausunnot rakennetun kulttuuriympäristön lisäksi muinaisjäänneksistä.

Kaupunginmuseo osallistuu sellaiseen maankäytön suunnitteluun ja korjausrakentamiseen, johon liittyy kulttuurihistoriallisia arvoja. Museon rakennustutkijat, arkkitehti ja rakennuskonservaattori sekä arkeologit määrittelevät suojelutavoitteita ja valvovat tavoitteiden toteutumista korjaushankkeissa ja asemakaavojen valmistelussa. Yksikkö antaa asiakkaille kulttuuriympäristöä, rakennuksia ja historiaa koskevaa tietopalvelua sekä korjausneuvontaa. Yksikössä laadittiin yhteensä 783 kulttuuriympäristöön; kaavoitukseen, rakennussuojeluun, korjausrakentamiseen ja purkamisiin liittyvää lausuntoa ja muistiota.

- viranomaislausuntoja 244
- muistioita, kannanottoja ja selvityksiä 539
- Johtokunnalle valmisteltuja lausuntoja 9
- lausuntoja käyttötarkoituksen muutoksista, suojelumääräyksistä poikkeamisista ja suojeltujen rakennusten purkamisen mahdollistavista poikkeamispäätöshakemuksista 28
- Keski-Uudenmaan kunnille 94 lausuntoa ja 26 muistiota
- asiantuntijapalveluita annettiin 3 500 asiakkaalle

Museon lausuntomenettely muuttui, kun Helsingin rakennusvalvonta otti käyttöön Lupapiste.fi-järjestelmän rakennuslupien käsittelyssä. Hyvinkäällä, Järvenpäässä, Kauniaisissa, Keravalla ja Tuusulassa järjestelmä on ollut käytössä vuosia. Jatkossa suuri osa museon rakennusvalvonnalle antamista lausunnoista ohjautuu suoraan tähän järjestelmään.

Entistämisavustushakemuksia tuli Uudenmaan ELY-keskuksesta lausunnotteille yhteensä 27 ja Museo-

virastosta 34. Kaupunginmuseo toimi myös valvojana kaikissa niissä oman toimialueensa entistämisyksiköissä, jotka saivat avustusta.

Yksikössä oli kahdeksan vakinaisen työntekijän lisäksi yksi työllistetty ja tutkijan sijainen marraskuusta lähtien.

MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU HELSINGISSÄ

Vuonna 2016 oli lausunnolla useita laajoja, Helsingin tulevaisuutta pitkälle suuntaavia, ja myös kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta erityisen merkittäviä kaavaehdotuksia, kuten Helsingin yleiskaava 2050, Vartiosaaren osayleiskaava ja Malmin lentokentän alueen kaavarunko. Museon johtokunnan lausunnossa suhtauduttiin kriittisesti yleiskaavaehdotuksen tehokkaaseen maankäyttöön, joka uhkaa kulttuuriympäristöjen säilymistä. Lausunnossaan Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksesta johtokunta korosti saaren merkittäviä ympäristöarvoja ja suositti saaren sisään vain pienimuotoista rakentamista. Johtokunta antoi kriittisen lausunnon myös valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön Malmin lentokentän alueen kaavarungosta.

Kaupunginmuseo lausui myös luonnoksesta hallituksen esitykseksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta ja arvioi, että osa esitetyistä lainmuutoksista heikentää kulttuuriympäristön asemaa ja mahdollisuuksia säilyä tulevaisuudessa.

Historiallisen Arabian tehdaskorttelin alueen suunnittelu käynnistyi arkkitehtikilpailulla. Kaupunginmuseo arvioi hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Helsingin sairaala-alueita koskevat kaavamutokset etenivät. Koskelan sairaalan ja pesuloiden asemakaavaehdotus ja Marian sairaalan suunnitteluperiaatteet olivat museossa lausunnolla. Marian sairaalan asemakaavamutoksen tavoitteena on entisen sairaala-alueen kytkeminen ympäröivään kaupunkirakenteeseen niin toiminnallisesti kuin liikenteellisesti. Säilyville sairaalarakennuksille osoitetaan uusia käyttöjä ja suojelutavoitteet määritellään uudelleen. Alueelle luodaan mahdollisuuksia täydennysrakentamiseen.

KORJAUSRAKENTAMINEN JA KUNNOSTUS HELSINGISSÄ

Kulttuuriympäristöyksikön asiantuntijat osallistuvat kaupungin kiinteistöjen ja yksityisten rakennusten peruskorjausten suunnitteluun ja valvoivat suojelutavoitteiden toteutumista.

Senaatintorin reunalla sijaitsevien Torikortteleiden viimeinen peruskorjaushanke alkoi Sofiankatu 4:ssä, jossa kaupunginmuseo toimi viimeksi. Pohjakerrosten liiketilat yhdistetään naapureihin, Sunnin ja Kiseleffin taloihin. Yläkerroksiin tulee toimistoja.

Kantakaupungin vanhimman puisen asuintalon, Ruiskumestarin talon, Kristianinkatu 12, pienen piharakennuksen peruskorjaus alkoi. Hirsirunko, alapohja ja perustukset uusitaan osittain sekä laajalti säilyneet vanhat seinäpinnat konservoidaan. Rakennuskokonaisuus on kaupunginmuseon toimipiste, ja se avataan yleisölle uudelleen kesällä 2017.

Arkkitehti Timo Penttilän vuonna 1967 suunnitteleman Kaupunginteatterin tekninen perusparannus jatkui. Rakennus on modernin arkkitehtuurin suojelukohde, ja hanke sisältää yksityiskohtaisia suojelutavoitteita, joiden valvontaan museo on osallistunut. Vaativiin valvontakohteisiin kuului myös Lasipalatsin, vuonna 1935 valmistuneen ja 1990-luvun lopulla ensi kerran restauroidun basaarirakennuksen, muutos- ja korjaustyö, jossa rakennusta laajennetaan uuden Amos Rex -taidemuseon käyttöön.

Kaupungin koulujen ja päiväkotien peruskorjaus on jatkunut. Päiväkoti Maunulan peruskorjaus valmistui vuoden lopussa. Rakennushistoriallisesti arvokkaimpien koulujen osalta museo on valvonut korjauksen suojelutavoitteita muun muassa Roihuvuoren, Pihlajamäen ja Kaisaniemen ala-asteella. Roihuvuoren koulun peruskorjaus palkittiin rakennusvalvontaviraston Rakentamisen ruusu -tunnustuksella 2016.

Asemakaavassa suojeltu KOP:n pankkisali ja pankinjohtajan huoneet Aleksanterinkatu 42:ssa konservoitiin kattorakenteiltaan 1920-luvun asuun ja pankkisalilin marmorilattia entisöitiin alkuperäiseen muotoon. Työ perustui rakennuksesta tehtyyn rakennushistoriaselvitykseen. Kirjallisiin lähteisiin, mutta niukkaan säilyneisyyteen perustui Luther-kirkon muutostyö, jossa välillä yökerhona toiminut tila palautettiin alkuperäiseen käyttöön. Museon ohjaama työ nimettiin Europa Nostra -palkinnon konservointisarjan ehdokkaaksi.

Museo valvoi Puu-Käpylän peruskorjausta, jossa on edetty viimeiseen kortteliin 824. Helsingin sodanjälkeisen kunnallisen asuntotuotannon avainkohteen, arkkitehti Yrjö Lindegrenin suunnitteleman Käärmetalon laajaa peruskorjausta on valmisteltu korkeiden suojelutavoitteiden mukaisesti. Kaupungin myymiin arvokohteisiin lukeutuu entinen tulli- ja pakkahuone Mariankatu 3:ssa, jonka peruskorjausta uuteen käyttöön on ryhdytty suunnittelemaan museon ohjauksessa.

Suvilahden alueen teräs- ja tiilirakenteisten kaasukellojen korjausta on valmisteltu puhdistus- ja purkutöillä. Rakennukset siirtyvät kulttuurikäyttöön, jolle 1900-luvun alun teollisuusarkkitehtuuri luo puitteet museon laatimia säilyttämistavoitteita seuraten.

Arkkitehti Lars Sonckin vuonna 1935 suunnittelema Jätkäsaaren satamamakasiini L2 muutettiin kylmästä varastorakennuksesta Clarion-hotellin kongressikeskukseksi. Rakennukseen tehtiin mittavia muutoksia, joissa suojelutavoitteet otettiin hyvin huomioon. Museo lausui myös Hakaniemen kauppahallin peruskorjaussuunnitelmista, joita puolettiin hallin kulttuurihistoriallista ja rakennustaiteellisia arvoja kunnioittavina ja tukevinä. Myös Lauttasaaren kartanon peruskorjauksen ja palauttavan korjauksen suunnittelussa oltiin mukana.

Purkamislupahakemukset koskivat suurimmalta osin jälleenrakennuskauden ja sitä nuorempia pientaloja. Useimmiten tavoitteena on alueiden nykyistä tiiviimpi rakentaminen.

KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN MAAKUNNASSA

Keski-Uudenmaan maakuntamuseona kaupunginmuseo on antanut lausuntoja Tuusulan, Järvenpään, Hyvinkään, Nurmijärven, Keravan ja Kauniaisten kunnille.

Erityisesti Järvenpään ja Tuusulan kaavalausuntoja oli runsaasti. Tuusulassa käynnistyi asemakaavan muutoshanke muun muassa Tuusulanjärven

valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön Tuuskodon alueella. Hyvinkään Palopuron osayleiskaavan rakennemalleja arvioitiin kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Maakuntamuseo antoi lausuntoja eri puolille Keravaa suunnitelluista, pääosin asumisen täydennysrakentamiseen tähtäävistä asemakaavamuutoksista, näistä merkittävimpana kaupungintalon korttelin muuttaminen yli kaksikymmenkerroksisten asuinrakennusten alueeksi. Myös Keravan Yleiskaava 2035 -ehdotus ja Keravan rakennusjärjestyksen uudistaminen olivat lausunnolla.

Nurmijärvellä käynnistyi valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön Kiljavan parantolan ympäristön maankäytön esiselvitys. Maakuntamuseo otti kantaa myös Sääksjärven ranta-asemakaavaan ja Palojoen osayleiskaavaan.

KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMISEEN JA TUTKIMUKSEEN LIITTYVÄT TYÖRYHMÄT

Viikoittain kokoontuva rakennusvalvontaviraston kaupunkikuvaneuvottelukunta ohjaa kaupungissa tapahtuvaa rakentamista tavoitteena mahdollisimman hyvä laatu. Museon edustaja on neuvottelukunnassa vakinaisena jäsenenä ja voi näin vaikuttaa suoraan korjaus- ja ullakkorakentamisen rakennuslupiin.

Yksikön tutkijat ovat olleet mukana rakennus- ja ympäristöhistoriaselvitysten ohjaustyöryhmissä.

Arkeologi Heini Hämäläinen dokumentoi Lasipalatsin pohjoisosasta löydettyä vuonna 1918 tuhoutuneen Turun kasarmien kuusikulmaisen latriinin perustusta.

Arkeolog Heini Hämäläinen dokumenterade grunden till en sexkantig latrin som hittades i den norra delen av Glaspalatset. Latrinens kommer från Åbo kasern som förstördes år 1918.

Archaeologist Heini Hämäläinen documented the foundation of the hexagonal latrine of the Turku garrison which was destroyed in 1918. The foundation was found at the north part of the Lasipalatsi building.

Arvokohteiden rakennushistoriaselvitys laaditaan ennen asemakaavamuutosta, käyttötarkoituksen muutosta tai peruskorjausta. Sen avulla selvitetään kohteiden rakentamisen historia ja säilytettävät ominaispiirteet. Merkittäviä olivat muun muassa Malmin lentoasemasta ja Fallkullan tilasta valmistuneet selvitykset sekä Kaisaniemen puiston ja Kaisaniemenrannan ympäristöhistoriallinen selvitys ja kehittämisperiaatteet.

Yksikön rakennuskonservaattori on osallistunut Uudenmaan rahaston rahoittamaan hautausmaiden suojeluhankkeen ohjausryhmän toimintaan. Työn tuloksena julkaistiin opaskirja, joka neuvoo hautamuistomerkkien vaalimisessa ja ylläpidossa.

Yksikön työntekijät ovat olleet jäsenenä useissa virastojen välisissä työryhmissä kuten Suvilahden kaasukellojen uudiskäyttöä miettineessä, Kulttuurikeskustan opastustyöryhmässä, nelikantatyöryhmässä, jossa käsitellään kaupungin myytäväksi tulevia kiinteistöjä, Kauppatorin kokonaissuunnitelman ohjaustyöryhmässä, Torikorttelien ja Eteläsataman kehittämisen ohjaustyöryhmässä, kantakaupungin asuinalueiden uudelleenkaavoitustyön ohjaustyöryhmässä, hissityöryhmässä, ullakkorakentamisen työryhmässä ja keskustakortteleiden katuvalaistustyöryhmässä.

ARKEOLOGIA

Museon kaksi arkeologia osallistuvat maastotarkastuksiin, valvontoihin, asiantuntijapalveluun ja muuhun museotyöhön. Toisen työ painottuu viranomaistoimintaan ja toinen osallistuu myös museon oppimispalveluiden

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MARKKU HEIKKINEN

kehittämiseen, koululaisten arkeologian työpajoihin, näyttelysuunnitteluun ja muinaisjäännösten adoptiohankkeeseen.

Helsingin arkeologisen kulttuuriperinnön vaaliminen toi runsaasti töitä lausuntojen ja muiden viranomaistehtävien muodossa. Yhteistyö Museoviraston kanssa tiivistyi, mikä loi samalla lisäpaineita viranomaistehtäviin liittyvien valmistelutöiden laajetessa.

Kaavoitukseen tai rakennustöihin liittyviä tarkastuksia ja valvontoja tehtiin kertomusvuonna runsaasti muun muassa Vuosaaressa, Vartiokylässä, Marjanielessä, Tuomarinkylässä ja Lauttasaaressa. Useimmat niistä liittyivät muinaismuistolain suojaamiin I maailmansodan aikaisiin linnoitteisiin ja niiden yhdysteihin tai historiallisen ajan kyläpaikkoihin. Kruununhaassa tarkastettiin Ritarikadun putkityömaa ja Lasipalatsin rakennustyömaalla dokumentoitiin vuonna 1918 tuhoutuneen Turun kasarmin jäännöksiä. Vanhassakaupungissa suoritettiin palaneen talon kohdalle tulevan uuden rakennuksen ja tiensiirron koekuoitus ja maanrakennustöiden valvonta. Pääradan varteen tulevan Pohjoisbaanan kohdalla Käpylässä dokumentoitiin sen tieltä poistettavien I maailmansodan

maavallien poikkileikkauksia. Työ oli jatkoa Museoviraston edellisvuoden dokumentoinnille. Museovirasto teki kaupunginmuseon alustavien selvitysten jälkeen Helsingin alueella useampia tutkimuksia, jotka liittyivät I maailmansodan linnoitteisiin ja Kuninkaantammen rautakaivokseen.

Museon arkeologien vuoden päätehtävä oli Burtzin ja Bockin talojen sisäosien ja pihojen vuosien 2014–2015 muutostöiden arkeologisten tutkimusten jälkityöt. Pihoilta otetuista maanäytteistä teetettiin makrofossiilitutkimukset, jollaiset tehtiin myös Presidentinlinnan vuosien 2013–2014 maanäytteistä. Raportit laati FM, tohtorikoulutettava Teija Alanko.

Raportit valmistuivat Vanhankaupungin Kellomäen vuoden 2016 tutkimuksista, Unioninkadun vuoden 2015 putkityömaan valvonnasta, Kontulan vuosien 2014–2015 linnoitteiden ja Falkmanin talon kaivon vuoden 2015 dokumentoinnista. Pienempiä selvityksiä ja tarkastuskertomuksia valmistui Vuosaaren tykkipatterista ja Vartiosaaren röykkiöstä, kummelistä ja louhoksesta.

ALUEELLINEN MUSEOTYÖ

Helsingin kaupunginmuseo tukee ja kehittää maakuntamuseon roolissa museotyötä yhdeksän kunnan alueella pääkaupunkiseudulla ja Keski-Uudellamaalla. Alueellisen toiminnan painopisteitä määrittää Museoviraston kanssa laadittu suunnitelma vuosille 2014–17.

Uudenmaan museo-opasta on edelleen pidetty yllä. Portaalissa on yhteensä 186 museokohdetta. Ajankohtaisista asioista tiedotettiin alueen paikallismuseoille uutiskirjeellä. Museoviraston harkinnanvaraisen avustuksen sai Mannerheim-museo suuren kansalaisadressin ja sen nimiluetteloiden konservointiin, luettelointiin ja digitointiin.

Kaupunginmuseo järjesti maakuntamuseotutkijoiden valtakunnalliset neuvottelupäivät 15.–16.9.2016. Päivien teemoja olivat poistot museokoelmista ja uudet näyttelyntekemisen tavat, joissa keskityttiin yhteistyössä yleisön kanssa toteutettaviin hankkeisiin.

Kaupunginmuseo ja HAM kutsuivat pääkaupunkiseudun museoiden edustajat 31.10. pohtimaan Museoiden yö -tapahtuman järjestämistä. Tavoitteena on luoda pääkaupunkiseudulle uusi vuotuistapahtuma, joka vetoaa kulttuurinnälkäisiin yökyöpeleihin. Tapahtuman konseptointi jatkuu kaupunginmuseon ja HAM:in johdolla.

NYKY-DOKUMENTOINTI

Syksyllä 2016 aloitettiin toukokuussa 2017 avattavaan HelSEXinki-näyttelyyn liittyvä dokumentointi, jossa haastateltiin seksuaalioikeuksien toteutumisen kanalta usein marginaaliin jääviä helsinkiläisiä, kuten seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia sekä vammaisia. Lisäksi haastateltiin kaupunkilaisia, jotka työskentelevät seksuaalisuuden ja seksin parissa sekä tehtiin havainnointeja ja yksi dokumentointikuvaus.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

ICOMin yleiskokouksessa Milanossa heinäkuussa museonjohtaja piti alustuksen kaupunginmuseon muutoksesta kaupunginmuseoiden komitean (CAMOC) istunnossa ja museon markkinointi- ja viestintäsuunnittelija esitteli uuden museon lanseerausta MPR-komitealle.

Uuden museon avaaminen ja kaupunginmuseon muutosprosessi kiinnosti ulkomaisia vieraita, joita kävi syksyn mittaan tutustumassa runsaasti yksittäin ja ryhmissä muun muassa Britanniaasta, Alankomaista, Italiasta, Kataloniasta, Latviasta, Venäjältä ja Virossa. Myös useita Helsingissä toimivia suurlähettiläitä kävi seurueineen vierailulla.

HENKILÖSTÖ

VAKINAISEN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ YKSIKÖITTÄIN JA NIMIKKEITTÄIN

Hallinto, 8 henkilöä

museonjohtaja
hallintopäällikkö
taloussuunnittelija
henkilöstösihteeri
johdon assistentti
it-suunnittelija
it-asiantuntija
kiinteistö- ja
turvallisuusvastaava

Esinekokoelmat, 16 henkilöä

tutkimuspäällikkö
intendentti
4 tutkijaa
tutkija (maakuntamuseo)
/hankepäällikkö, UKM

5 konservaattoria
2 museomestaria
2 museoavustajaa

Kuvakokoelmat, 12 henkilöä

yksikönpäällikkö, intendentti
5 tutkijaa
4 kuvankäsittelijää
valokuvaaja
tietopalvelusihteeri

Kulttuuriympäristö, 8 henkilöä

yksikönpäällikkö
5 tutkijaa
arkkitehti
konservaattori

Yleisöpalvelut, 28 henkilöä

yksikönpäällikkö
markkinointi- ja
viestintäsuunnittelija
verkkoviestijä
viestintäassistentti
2 tutkijaa
5 museolehtoria
2 työpajaohjaajaa
museokaupan hoitaja
myyntisihteeri
näyttelymuseomestari
8 museoemäntää
4 museoisäntää

Kertomusvuoden lopussa kaupunginmuseon palveluksessa oli yhteensä 96 (2015: 94) henkilöä. Vakinaisia oli 66 (2015: 64) ja määräaikaaisia 30 (2015: 30), joista sijaisia 3, työllistettyjä 9 ja tuntityöntekijöitä 15. Museossa oli 13 harjoittelijaa tai työkokeilijaa.

Poissaoloja oli 4 404 päivää (2015: 4 862), joista sairauslomapäiviä 609 (2015: 685), sairaan lapsen hoitopäiviä 41 (2015: 31), vuosilomia 2 858 (2015: 3 221) päivää, muita palkallisia poissaoloja 269 (2015: 150) ja muita palkattomia poissaoloja 627 (2015: 873) päivää.

TYÖHYVINVOINTI JA OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Museon työhyvinvointiohjelma noudattaa kaupungin työhyvinvoinnin toimintaohjelman ja yhteistoiminnan periaatteita sekä tavoitteita. Museon työhyvinvointiryhmän laatima vuotuinen työhyvinvointisuunnitelma tukee osaltaan kaupungin strategiaohjelman ja museon oman strategian toteuttamista. Tavoitteena on kehittää työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä tukea henkilöstön työhyvinvointia.

Toimintatapoja ovat työhyvinvointi- ja työsuojeluasioiden käsittely yhteistyössä, haitta-, vaara- ja kuormitustekijöiden ennakointi sekä työkykyä ylläpitävän toiminnan kehittäminen osana työyhteisöjen jokapäiväistä toimintaa. Museon yhdistetty työhyvinvointi- ja työsuojeluryhmä kokoontui kahdeksan kertaa.

Vuosina 2014–2015 alulle pantu ja yhdessä henkilöstön ja Ramboll Oy:n kanssa kehitetty kaupunginmuseon uusi organisaatiomalli otettiin käyttöön, käytännössä vain osittain kaupungin johtamis- ja toimialuudistuksen takia. Kesäkuussa 2017 voimaan astuvaa johtamisjärjestelmän uudistusta on käsitelty yt-tilaisuuksissa ja Muutospulssi-kyselyssä.

Museon uusissa tiloissa tehtiin kesäkuussa työsuojelukatselmus. Uuden museon valtavat kävijämäärät ovat herättäneet huolta erityisesti asiakas-

palveluhenkilökunnan jaksamisesta, jota on pyritty tukemaan muun muassa koulutuksin. Kaupunginmuseon ja HAM:in uudessa yhteisessä kokoelmakeskuksessa Turvalaaksossa on tehty omia tyhy-hankkeita. Lisäksi järjestettiin koko museon yhteisiä työhyvinvointitapahtumia.

Vuonna 2014 käyttöön otetussa Kunta10-kyselyssä museo saavutti hyvät tulokset sekä kaupunkitasoisesti että vertailussa muihin kyselyyn osallistuneisiin kaupunkeihin. Vastausprosentti oli 81 (57 vastaajaa). Neljän eri mittarin (työ 76, työyhteisö 75, johtaminen 79 ja työssä jatkaminen 76) pohjalta määräytyvä kokonaissijoitus Kunta10-työyksiköiden joukossa oli erittäin korkea 77 asteikolla 1–100.

Vuoden aikana järjestettiin säännöllisesti yksiköiden, johtoryhmän ja laajennetun johtoryhmän kokoukset sekä neljä koko henkilöstön museokokousta. Koko museon kehittämispäivän lisäksi eri yksiköillä ja tiimillä oli omia kehittämispäiviään. Henkilökunnan ja esimiesten välillä käytiin tavoite- ja kehityskeskustelut sekä tavoitteiden seurantakeskustelut.

Museo laatii vuosittain osaamisen kehittämissuunnitelman. Alan ammatillisten verkostojen järjestämille opintopäiville, seminaareihin tai konferensseihin kotimaassa ja ulkomailla osallistutaan ammattitaidon ylläpitämiseksi tai kehittämisen evästyksiksi. Asiakasosaamisen, vuorovaikutuksen ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen olivat toimintavuonna keskiössä, samoin kustannustietoisuuden kasvattaminen, omavaraisuuden lisääminen sekä markkinointi- ja myyntiosaaminen. Työhyvinvointiin ja tuloksellisuuteen vaikuttavia asioita ovat johtaminen ja esimiestyö. Museolaiset osallistuivat muun muassa Suomen Museoliiton, Museoviraston, Oiva-akatemian ja kaupunginkanslian tarjoamiin koulutuksiin. Vakituksella henkilökunnalla oli koulutuspäiviä 198, keskimäärin 3 päivää/henkilö.

Uudessa museossa luotiin myös uusia foorumeita osaamisen jakamiseen, kuten säännölliset asiakas-aamut. Hyviä käytäntöjä ja kokemuksia jaettiin myös Lounge-tapaamisissa.

Kävijöitä on virrannut uuteen kaupunginmuseoon ennennäkemätöntä tahtia, mikä on herättänyt paitsi iloa myös huolta henkilökunnan ja tilojen kestokyvystä.

Stadsmuseet har haft en exceptionellt ström av besökare, vilket har väckt glädje men också oro över hur personalen och lokalerna klarar av detta.

The new City Museum has attracted an unequalled flow of visitors. In addition to joy, this has also awakened worry about the capacity of the staff and premises.

VAPAAEHTOISTYÖ MUSEOTOIMINNASSA

Museossa toimi 31 vapaaehtoista museomummon tai museokaverin tehtävissä. Vapaaehtoiset ovat tehneet kuukausittain 1–2 kolmen tunnin vuoroa, yhteensä 312 tuntia. Vapaaehtoisten kanssa on tehty työsopimukset vuodeksi kerrallaan kaupungin linjausten mukaisesti ja heidät on vakuutettu ryhmätapaturmavakuutuksella.

Museomummot kohtaavat kävijät kukin tavallaan Lasten kaupungin huippusuositussa mummolassa: jotkut opettavat sukan kutomista, toiset lukevat loruja tai esittelevät mummolan aarteita 1970-luvulta. Vapaaehtoisten toiveesta tehtäviä on monipuolistettu. Pari vapaaehtoista on elävöittänyt Lasten kaupunkia 1930-luvun kansakoulun opettajana ja 1700-luvun matamina. Helsingin valitut palat -näyttelyssä vapaaehtoiset ovat toimineet museokavereina, joiden kanssa kävijät ovat jakaneet muistoja ja ajatuksia. Museokaverit ovat myös neuvoneet kävijöitä Kuvaselaamossa sekä ohjanneet yleisöä tapahtumissa.

Vapaaehtoistoimintaa kehitettiin myös kulttuuriperinnön hoidossa. Muinaisjäännösten vaaliminen jatkui, kun Arkeologian harrastajat ANGO ry:n kanssa käytiin elokuussa 2016 hoitamassa Kulosaaren ja Herttoniemen pronssikautisia röykkiöhautoja. Adoptoi monumentti -hanketta on valmisteltu neuvottelemalla muiden virastojen kanssa sekä tekemällä lukuisia kohdekäyntejä mahdollisiin adoptiokohteisiin. Kriminaalihuollon tukisäätiön kanssa oli yhteistyötä I maailmansodan linnoitteiden hoidossa Kivikossa.

YMPÄRISTÖTAVOITTEET

Museon toiminnan perustana on kestävän kehityksen periaate: kulttuuriperinnön suojelu, dokumentointi, säilytys ja tiedonjako. Museo pyrkii vaikuttamaan ympäristöön rakennussuojelun keinoin, tutkimalla vanhaa rakennuskantaa ja korostamalla sen säilyttämistä ja valistamalla vanhoista, ekologisesti kestävästä rakennus- ja korjausmenetelmistä.

Museon ekotukihenkilö on osallistunut kaupungin ekotukitoiminnan koulutuksiin ja tapahtumiin. Ympäristötoimintaa ja vastuullista ympäristötietoisuutta on tarkoitus kehittää.

Museo pyrkii täyttämään kaupungin vuotuiset energiansäästötavoitteet säästämällä lämpöä, sähköä ja vettä. Energiansäästötoimia ei suunniteltu aktiivisesti muuttojen takia.

Museossa kierrätetään näyttelymateriaaleja, lajitellaan jätteet sekä kiinnitetään huomiota toimitilojen, toiminnan, tuotteiden ja palvelujen energiatalouteen. Sähkölaitteet ja ongelmajätteet viedään Sortti-asemalle ja tietotekniikan laitteet Uusix-verstaalle. Jätteistä koitui menoja 15 972 € (2015: 5 478 €). Polttoainetta kulutettiin 1 513 litraa (2015: 1 503 l).

TOIMITILAT

Kaupunginmuseon käytössä olivat vuoden lopussa seuraavat toimitilat:

Toimipiste	pinta-ala m ²
Aleksanterinkatu 16	3 516
Hakasalmen huvila, Mannerheimintie 13 D	741
Ratikkamuseo, Töölönkatu 51 A	1 436
Ruiskumestarin talo, Kristianinkatu 12	170
Sederholmin talo, Aleksanterinkatu 18	478
Työväenasuntomuseo, Kirstinkuja 4	554
Malmin kokoelmakeskus	3 365
Honkanummen kokoelmakeskus (vuokrasopimus päättyi 31.3.2016)	
Hyrylän kokoelmakeskus	1 900
Verstas, Harkkorautantie 10 (vuokrasopimus päättyi 31.12.2016)	240
Turvalaakson kokoelmakeskus	6 335
(kaikki tilat eivät olleet käytössä vuoden lopussa)	
Yhteensä	18 735 m²

Keväällä 2013 Ruiskumestarin talossa havaittiin kosteus- ja sisäilmaongelmia ja museo jouduttiin sulkemaan työsuojelusyistä. Keväällä 2016 tontin rakennuksissa käynnistettiin peruskorjausremontit. Museo avataan jälleen yleisölle kesäkuussa 2017.

Uuden kaupunginmuseon peruskorjaus valmistui hie- man myöhässä aikataulusta. Muutto uusiin tiloihin alkoi kuitenkin suunnitellusti heti vuoden alussa, ja se saatiin päätökseen maaliskuun lopussa. Uusi museo avattiin yleisölle 13.5.2016.

Kaupunginmuseon ja taidemuseon yhteisen kokoelmakeskuksen peruskorjaus Turvalaaksossa alkoi Suomen pankin johdolla keväällä 2015. Viivästysten takia Honkanummen kokoelmakeskuksen vuokrasopimusta oli jatkettava ja esineistöä muutettava väistötiloihin. Turvalaaksoon muuttoa jatkettiin koko toimintavuosi. Se saatiin päätökseen vuoden lopussa, jolloin Malmin kokoelmakeskuksen ja verstaan vuokrasopimukset päättyivät. Osia kokoelmista on edelleen Turvalaakson väistötiloissa, ja niiden siirtoja omiin tiloihin tullaan jatkamaan pitkälle seuraavaa vuotta.

Turvalaakson uudessa kokoelmakeskuksessa katto on korkealla ja kuormalavoja mahtuu neljälle tasolle.

Det nya samlingscentret i Säkerhetsdalen är högt i taket och rymmer lastpallar på fyra nivåer.

The ceiling is high in the new Turvalaakso collections centre and pallets can be stored on four levels.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/ELINA KALLIO

MÄÄRÄ- JA TALOUSTAVOITTEET

Kaupunginmuseon toimintatuotot ja toimintakulut 2014–2016,
1 000 euron tarkkuudella:

	2014	2015	2016
Myyntitulot	328	259	297
Maksutuotot	16	6	17
Tuet ja avustukset	98	51	11
Vuokratuotot	159	156	177
Muut tuotot	3	5	5
Toimintatuotot yhteensä	604	477	507
	2014	2015	2016
Palkat	3 085	2 950	3 048
Muut henkilöstömenot	1 013	976	1 031
Palvelujen ostot	939	1 147	1 689
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	345	420	494
Avustukset	5	5	5
Vuokrat	2 187	2 183	2 215
Muut menot	17	6	33
Toimintakulut yhteensä	7 591	7 687	8 515
Toimintakate	-6 987	-7 210	-8 008

Kaupunginmuseon toiminnan laajuus ja muita tunnuslukuja

	2014	2015	2016
Toiminnan laajuustiedot			
Asiakkaiden lukumäärä, josta	467 107	460 617	1 049 073
• näyttelykävijöitä	202 615	130 864	401 181
• muita asiakkaita	28 742	27 396	19 355
• verkkokävijöitä	235 750	302 357	628 537
Tehokkuus / taloudellisuus			
Menot/asukas	12,21	12,20	13,55
Toiminnan laajuustiedot			
Näyttelyt ja julkaisut	14	7	17
Annetut lausunnot ja muistiot	493	674	783
Resurssit			
Henkilöstön määrä (vakituiset)	70	64	66
Tuottavuusmittari			
Tuottavuus (2012=100)	79	86	133,5
Tilankäytön tehokkuuden mittari			
Tilat, m ²	15 064	15 064	18 735

KAUPUNGINMUSEON JOHTOKUNTA 2016

Varsinaiset jäsenet

puheenjohtaja Ville Ylikahri
varapuheenjohtaja Raine Luomanen
Miika Sahamies
Marika Lahti
Sari Hartonen
Irmeli Ahola
Marjukka Vainio-Rossi
Kaisu Vesikansa
Kyösti Helin / Juhani Stranden

puolue

Vihr.
Kok.
Kok.
Kok.
Vihr.
SDP
Kesk.
Vas.
PS

Henkilökohtaiset varajäsenet

Juuso Koponen
Riitta Snäll / Jenni Pajunen
Päivi von Rabenau
Arto Aniluoto
Laura Karhulahti
Eero Hilden
Antero Alku
Mikko Ilanko
Annikki Finnig

Kaupunginhallituksen edustajana toimi Silvia Modig ja henkilökohtaisena varajäsenenä Paavo Arhinmäki.

Esittelijöinä toimivat viran puolesta museonjohtaja Tiina Merisalo ja omissa asioissaan yksiköiden päälliköt Riitta Pakarinen, Jari Karhu, Anne Mäkinen ja Minna Sarantola-Weiss. Sihteerinä toimi hallintopäällikkö Päivi Elonen.

Johtokunta kokoontui kertomusvuonna 9 (2014: 11) kertaa ja pöytäkirjoihin tehtiin 95 (2014: 107) pykälää. Johtokunta antoi 18 lausuntoa (2014: 18):

1. Helsingin yleiskaavaehdotuksesta
2. Entisen Pohjola Oy:n pääkonttorin, Lapinmäentie 1, asemakaavan muutoksesta
3. Malmin lentokentän alueen kaavarungosta
4. Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta
5. Puistolan vanhan koulurakennuksen suojelemisesta asemakaavalla
6. Meilahden huvila-alueen asemakaavaehdotuksesta
7. Tarkastuslautakunnan vuoden 2015 arviointikertomuksesta
8. Koskelan sairaalan ja pesuloiden alueen asemakaavan muutosehdotuksesta

9. Huopalahden aseman asemakaavan muutosehdotuksesta
10. Tilahanke-ehdotukset vuosille 2017 ja 2018–21 ajoittuvista rakennushankkeista
11. Ville Ylikahrin ynnä muiden talousarvioaloitteesta koskien tilakeskuksen ulkopuolisten tilojen vuokraamisesta perittyjen asiantuntijamaksujen kohtuullistamista museoiden osalta
12. Valtuutettu Jarmo Niemisen ja 53 muun valtuustoaloitteesta kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta Helsinkiin
13. Valtuustoaloitteesta, jossa esitetään natsi-Saksalle luovutettujen kahdeksan juutalaisen muistamista niin sanotuilla ”kompastuskivillä”
14. Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteesta lasten ja nuorten harrastustakuusta
15. Valtuustoaloitteesta koskien Miina Sillanpään muistamista kaupungin nimistössä

Suomen museoliiton vuosikokoukseen ja valtakunnallisille museopäiville osallistuivat kaupungin virallisina edustajina Ville Ylikahri ja Marika Lahti. Suomen kotiseutuliiton vuosikokouksessa kaupunkia edusti Irmeli Ahola.

LAHJOITTAJAT 2016

YKSITYISET

Erik Rönnebergin kuolinpesä
Göthberg Marianne
Havio Maijaliisa
Holma Harri
Klinge Marketta
Laine Tapio
Laurila-Sariola Lea
Marjamäki Seppo
Nikinmaa Hanna
Nordman Marita
Nummenpää Kaisa
Peltoniemi Kaarina
Rehnström Vivi-Ann
Stenberg Jorma
Tuomi Timo
Tuomikoski Marja

Vaisto Kaarina
Valo Hannu
Virtanen Pertti

VIRASTOT, YRITYKSET JA YHTEISÖT

Designmuseo
Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiö
Lastenlinnan säätiö
Lasten Päivän Säätiö
Opetusvirasto/Ruotsinkielinen päivähoito- ja koulutuslinja

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON YSTÄVÄT RY

Kaupunginmuseon ystäväyhdistys toimi vireästi vuonna 2016. Yhdistyksen hallinto, taloudenhoito ja säännöt päivitettiin ajanmukaisiksi. Jäseniä oli liki 500. Yhdistys järjesti lähes kymmenen retkeä muun muassa Lapinlahden sairaala-alueelle, Katajanokan vankilaan, Päivälehdin museoon, Hietaniemen hautausmaalle, Vapaamuurarimuseoon ja Helsingin talvipuutarhaan. Retket olivat hyvin suosittuja.

Taiteiden yönä Hakasalmen huvilan terassilla pidettiin suuren suosion saanut Etnopiknik-konsertti.

På Villa Hagasunds terrass ordnades under Konstens natt konserten Etnopiknik som blev mycket populär.

In the Night of the Arts, the Etnopiknik concert was held on the terrace of Hakasalmi Villa, which turned out to be very popular.

KOONNEET
Tiina Merisalo, Jere Jäppinen

KUVAT
Helsingin kaupunginmuseon
kuva-arkisto, ellei toisin mainita.

KÄÄNNÖKSET
Delingua

ULKOASU
Susanna Vuorinen

PAINO
Oy Fram Ab 2017

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO/MARJA VÄÄNÄNEN

AINA
VAPAA
PÄÄSY

RAKASTU HELSINKIIN

SENAATINTORIN
KULMALLA

 HELSINGIN
KAUPUNGINMUSEO

ALEKSANTERINKATU 16
09 3103 6630
HELSINGINKAUPUNGINMUSEO.FI